

Beleidsvisie Sport & Bewegen in Valkenswaard

Concept 4 oktober 2011.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Samenvatting en leeswijzer	4
H1. Inleiding	6
H2. Het belang van sport	7
H3. Rol van de gemeente	10
H4. Ontwikkelingen, trends	12
4.1 Demografische ontwikkelingen	12
4.2 Georganiseerde en niet georganiseerde sport	12
4.3 Impact van de recessie	13
4.4 Professionalisering in de sport	13
4.5 Technologische ontwikkelingen	13
4.6 Sport en buitenschoolse opvang	14
4.7 Schaalvergroting	14
4.8 Competitie met andere beleidsvelden	14
H5. SWOT, missie en doelstellingen	15
5.1 De situatie in Valkenswaard	15
5.2 SWOT-analyse	15
5.3 Missie en doelstellingen	16
5.4 Algemene uitgangspunten	17
5.5 Monitoring	19
H6. Beleidsambities sportstimulering	20
6.1 Sport en bewegen voor de jeugd	20
6.2 Sport en bewegen voor senioren	23
6.3 Aangepast sporten	24
6.4 Bestrijding overgewicht en bewegingsachterstand	25
6.5 Ondersteuning sportverenigingen	26
H7. Beleidsambities sportaccommodaties	28
7.1 Kwalitatief goede binnensportaccommodatie	28
7.2 Behoud van het zwembad	31
7.3 Multifunctionele voorzieningen op wijkniveau	33
7.4 Een geoptimaliseerd sportpark Den Dries	35
7.5 Een toekomstbestendig Eurocircuit	38
7.6 Sporttechnische eisen en kunstgras	40
H8. Beleidsambities subsidies en tarieven	42
8.1 Subsidies	42
8.2 Tarieven	43
H9. Sport & Bewegen in één oogopslag	46

Voorwoord

In 2009 heeft de gemeente Valkenswaard een traject in gang gezet om te komen tot nieuw sportbeleid voor de komende jaren. De houdbaarheidsdatum van de oude sportnota, bedoeld voor de periode 2003-2007, was verstreken en meerdere ontwikkelingen vroegen om een nieuwe, overkoepelende visie op sport.

In het traject om te komen tot nieuw sportbeleid heeft de gemeente dankbaar gebruik gemaakt van de inbreng van een klankbordgroep en van het werkveld sport. In de klankbordgroep zaten vertegenwoordigers van organisaties uit de beleidsvelden sport, onderwijs en welzijn. Voor de werkveldbijeenkomsten waren alle sportverenigingen en sportaanbieders van harte welkom. Het zijn met name deze bijeenkomsten geweest, die input hebben geleverd voor de beleidsvoornemens van de komende jaren.

Ondertussen heeft ook de economische recessie nadrukkelijker zijn intrede gedaan en de invloed hiervan zal voorlopig goed merkbaar blijven. Dit legt meer en andere verantwoordelijkheden bij de gemeente en haar partners. Alleen door veel intensiever samen te werken is het mogelijk ons door de economische recessie te slaan en toch ambities na te streven op het terrein van sport en aanverwante beleidsterreinen.

De gemeente wil in samenspraak met de Sportraad en andere betrokken verenigingen en instellingen in de beleidsvisie Sport & Bewegen de uitdagingen schetsen voor de komende jaren en hier ambities aan koppelen. Vandaar de term beleidsvisie. Vanuit de gezamenlijke ambities en een gezamenlijke focus kunnen partijen door samen te werken bijdragen aan het behoud en mogelijk zelfs aan een uitbouw van de kwaliteit van het sportklimaat in Valkenswaard. Dit visiedocument geeft daartoe de aanzet.

Het zal duidelijk zijn dat met de eventuele vaststelling van deze visie niemand achterover kan gaan leunen. Het begint nu pas echt

Samenvatting en leeswijzer

In deze beleidsvisie zet de gemeente in op een intensievere deelname aan sport- en beweegactiviteiten door inwoners van Valkenswaard en op een optimale benutting van de sportaccommodaties. Een van de redenen hiervoor is de waarde die sporten en bewegen kan betekenen binnen de brede maatschappelijke context van gezondheid, onderwijs, welzijn en sport (hoofdstuk 2): sport is 'gepromoveerd' tot een beleidsinstrument dat inzetbaar is voor gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie en integratie. Deze benadering van het beleidsterrein sport heeft consequenties voor de rol die de gemeente voor zichzelf ziet in de komende periode (hoofdstuk 3). Deze rol is niet meer primair faciliterend, maar vooral ook regisserend, stimulerend en activerend.

In hoofdstuk 4 wordt een aantal ontwikkelingen geschetst die van belang zijn voor de sport in Valkenswaard. Vergrijzing en ontgroening, de opkomst van commerciële sportaanbieders, de impact van de recessie, professionalisering, technologische ontwikkelingen, verbindingen tussen sport en kindopvang, schaalvergroting in de georganiseerde sport en de schaarse openbare ruimte voor meerdere beleidsterreinen vormen de achtergrond waartegen de sport in Valkenswaard zich ontwikkelt.

Aan de hand van de input vanuit de werkvelden sport, onderwijs en welzijn en met gebruikmaking van een SWOT-analyse voor Valkenswaard zijn een missie, doelstellingen, uitgangspunten (hoofdstuk 5) en vervolgens beleidsambities geformuleerd (hoofdstuk 6 t/m 8). Daarbij wordt aangegeven wat er voor nodig is om deze ambities te kunnen gaan realiseren, welke effecten worden beoogd en wat de rol is van de betrokken partijen. Sportstimulering, sportaccommodaties en subsidies en tarieven zijn de belangrijkste instrumenten.

Ten aanzien van sportstimulering (hoofdstuk 6) beoogt de gemeente de sportdeelname en sportontwikkeling van de volgende doelgroepen te bevorderen:

- jeugd
- senioren
- mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking
- mensen met overgewicht en/of bewegingsachterstanden

Voor deze sportstimulering is de gemeente afhankelijk van de activiteiten die sportaanbieders, onderwijs- en welzijnsinstellingen bereid zijn te ontplooiën. Om de betrokkenen partijen te ondersteunen wil de gemeente onder andere combinatiefunctionarissen inzetten, het instrument subsidie aanwenden en 'last but not least' sportverenigingen ondersteuning bieden bij het werven en behouden van kader en vrijwilligers. Daarbij ziet de gemeente heil in verdergaande samenwerking tussen sportaanbieders onderling en met de gemeente en in samenwerking tussen de diverse beleidsvelden.

Op het gebied van sportaccommodaties (hoofdstuk 7) schort het vooral aan de kwaliteit van de binnensportaccommodatie. Daarnaast zijn speerpunten behoud van het zwembad, multifunctionele voorzieningen op wijkniveau, optimalisering (en uitbreiding) van sportpark Den Dries en een toekomstbestendig Eurocircuit (bestemmingsplan, huurovereenkomsten en samenwerking in beheer en exploitatie). Verder loont het de moeite om samen met verenigingen en sportraad de ontwikkelingen op het gebied van kunstgras te volgen. In eerste instantie zal vanuit de voetbalverenigingen een werkgroep worden geformeerd, waarin de thema's zelfwerkzaamheid, toezicht en onderhoud, alsmede de kansen die kunstgras biedt zullen worden uitgewerkt.

De toekomstige exploitatie van sportaccommodaties vraagt tenslotte om intensievere samenwerking (onder andere in beheer en exploitatie), een multifunctionele benadering en / of clustervorming. Hierover wil de gemeente het gesprek op gang brengen. Want alleen in geval van voldoende draagvlak kunnen hier win-win situaties uit voortvloeien.

De systematiek van subsidiëring en tarifiering (hoofdstuk 8) is verouderd en toe aan een herijking. Hiermee wil de gemeente de systematiek beter afstemmen op de in deze visie opgenomen ambities (o.a. sportstimulering doelgroepen en ondersteuning verenigingen), maar ook meer inzicht en transparantie bieden in kosten, tarieven en indirecte subsidierelaties.

Per saldo komt veel meer nadruk te liggen op samenwerking tussen meerdere beleidsvelden, sportaanbieders, sportraad en gemeente. Juist die samenwerking impliceert dat partijen gezamenlijke doelen nastreven, deze beleidsvisie geeft daartoe de aanzet, maar vooral ook gezamenlijk bijdragen aan de realisatie van die doelstellingen. De gemeente zal hiertoe minder financiële middelen beschikbaar kunnen stellen en hoopt dat particulier initiatief (commercieel en niet-commercieel) een bijdrage kan leveren aan de gestelde ambities.

Hoofdstuk 9 bevat een overzicht van de beleidsambities Sport en bewegen, de voorgenomen acties, de betrokken partijen en de financiële consequenties, voor zover deze op dit moment kunnen worden aangegeven.

1 Inleiding

Een willekeurige zomeravond op den Dries laat zien hoe populair sport en bewegen is in Valkenswaard. Loopgroepen van overwegend vijftigers, mannen en vrouwen, starten op de atletiekbaan hun warming up om vervolgens hun rondje over het sportpark te maken. Zij worden gepasseerd door meiden op de fiets, onmiskenbaar hockeyers, die op weg zijn naar hun training verderop. Een stel, al behoorlijk op leeftijd, loopt in stevig tempo zijn dagelijkse wandelronde en is bezig een leeftijdgenoot in te halen.

Op de JOP spelen twee jongens 1 tegen 1 basketball. In de verte klinkt gejuich op één van de velden van SV Valkenswaard waar een oefenwedstrijdje wordt gespeeld. Bij Stayokay wordt eveneens veel geluid geproduceerd, maar nu door een groep jongeren dat een partijtje voetbal speelt. Het centrale parkeerterrein staat vol met auto's van bezoekers aan de Health Club. Een blik binnen laat sporters zien die hard aan hun conditie werken en graag een pondje willen afvallen.

Den Dries is niet de enige plek waar die avond in Valkenswaard gesport wordt en aan lichaamsbeweging wordt gedaan. Een bezoekje aan Den Dries bevestigt de opvatting dat sport een belangrijk maatschappelijk fenomeen is. Tweederde van de Nederlanders doet aan sport en voor Valkenswaard zal dat niet veel anders zijn.¹ Zij zijn wekelijks actief op het veld, in het zwembad, op de weg, in het fitnesscentrum. Sport beweegt, bindt, boeit en bevordert.....

Om te kunnen sporten, moet sporten mogelijk worden gemaakt. De ruim 100 sportverenigingen in Valkenswaard, de scholen die bewegingsonderwijs aanbieden, welzijnsinstelling Paladijn en vele andere, commerciële sportaanbieders zorgen voor een breed aanbod van sport- en beweegvoorzieningen. Het werk dat deze organisaties leveren wordt voor bijna 90% verricht door vrijwilligers. Samen vormen zij voor een groot deel het maatschappelijk kapitaal van Valkenswaard. Niet in euro's uit te drukken, maar wel van onschatbare waarde.

Het gemeentebestuur van Valkenswaard onderkent en waardeert het belang van sport in Valkenswaard. Sport is iets van ons allemaal. We hebben waardering voor de sportieve prestaties van clubs en individuele sporters, ongeacht of dat in de top is of op breedtesportniveau. We onderkennen het belang van een gezonde leefstijl door te sporten. We zien welk effect het bijbrengen van respect en discipline heeft op het gedrag van jongeren. We waarderen de vanzelfsprekendheid waarmee sportverenigingen een sociale bedding leggen voor hun leden. Niet alleen door de wedstrijden en trainingen, maar ook door hun nevenactiviteiten en "handen-uit-de-mouwen" mentaliteit.

Om die reden investeert Valkenswaard in sportvoorzieningen en sportprogramma's. Vroeger, nu en in de toekomst

¹ Zie Rapportage Sport 2008 van het Sociaal Cultureel Planbureau, blz78. Het SCP hanteert hier de zgn. RSO-norm, d.w.z. minimaal 12 x per jaar sporten, inclusief wandelen en fietsen voor de leeftijdsgroep van 6-79 jaar. Voor Valkenswaard betekent dat grofweg 15.000 – 20.000 sporters op grond van deze RSO norm

2 Het belang van sport

Sportbeoefening heeft het laatste decennium een sterk toegenomen maatschappelijke betekenis gekregen. Daardoor is de context waarbinnen sportbeleid op lokaal niveau wordt ontwikkeld aanzienlijk veranderd. Sport is geen geïsoleerd beleidsterrein meer. Sport is méér. Het gaat niet meer alleen om met het scheppen van voorwaarden door het stichten en in stand houden van sportaccommodaties. Het gaat nu ook om de betekenis die sport kan hebben voor de leefbaarheid in onze gemeente, voor de gezondheid van de burgers en het participeren in de sportverenigingen: als actief sporter en/of als vrijwilliger.

Ook in Valkenswaard was sportbeleid lange tijd als het ware accommodatiebeleid. Men hoeft maar naar de huidige sportnota te kijken om vast te stellen dat deze voor 80% uit oplossingen voor accommodatievraagstukken bestaat. Maar de rol van de gemeente verandert. Er liggen nu ook andere opgaven voor het sportbeleidsterrein. Het op een goede manier gebruik maken van sportaccommodaties is belangrijker geworden. Voor wie zijn accommodaties beschikbaar? Wanneer wel en wanneer niet en met welke bezetting? Welke maatschappelijke effecten wil de gemeente bereiken? Wat is de kwaliteit van het aanbod? De aandacht voor de verpakking is daarmee definitief verlegd naar aandacht voor de inhoud.

Het zijn vooral de impulsen van de rijksoverheid geweest die een positieve impact hebben gekregen op lokaal niveau. Denk aan de Breedtesportimpuls, de BOS-impuls, de proeftuinen "Nieuwe sportmogelijkheden", de Combinatiefuncties en de Alliantie School en Sport. Deze vormen van sportstimulering en bewegingsactivering vragen om partnerships van gemeentes en om een beleidsontwikkeling die verder strekt dan het nadenken over een goed sportvoorzieningsniveau. Sport in de wijken en kernen, sport voor specifieke doelgroepen, Brede Scholen, bestrijding van overgewicht en naschoolse (sport)opvang zullen, uiteraard naast aandacht voor onze sportvoorzieningen, het nieuwe sportbeleid moeten inkleuren.

De bevolking in Valkenswaard zal vergrijzen en ontgroenen. De beroepsbevolking zal nog nauwelijks groeien. Integendeel, krimp is waarschijnlijker. Dit vraagt om actie in plaats van lijdzaam toezien en afwachten. Daarom werkt Valkenswaard aan een **Toekomstvisie** die erop gericht is om de (beroeps-)bevolking te stabiliseren. Belangrijk voor Valkenswaard zijn goede woonmilieus voor de groep mensen van 25 tot 35 jaar, die in Valkenswaard een toekomst willen opbouwen. Daarvoor is het onder meer nodig om te investeren in voorzieningen voor sport, welzijn en cultuur. Daarnaast wil Valkenswaard investeren in sociale cohesie met voorzieningen die waar nodig gericht zijn op de wijk en een aanbod dat afgestemd is op de diverse doelgroepen. Beide ontwikkelingen moeten ervoor zorgen dat Valkenswaard een aantrekkelijke woongemeente blijft.

De ontwerp **Structuurvisie** zoomt dieper in op de te realiseren ruimtelijke infrastructuur. Naast het al beschikbare dichte netwerk van specifieke sportvoorzieningen biedt de directe omgeving van Valkenswaard tal van mogelijkheden tot extensief recreatief (mede)gebruik, zoals wandelen, fietsen, hardlopen, paardrijden en kanoën. De sportvoorzieningen op den Dries en het Eurocircuit hebben vooral een bovenwijkse, respectievelijk landelijk/regionale functie, terwijl de overige voorzieningen zich in het gebruik vaak op de bevolkingsgroepen in de wijk richten.

In de structuurvisie zijn ook accenten per kern aangebracht.

In de *kern Valkenswaard* bestaat het streefbeeld uit een concentratie van voorzieningen voor de georganiseerde sport op Sportpark Den Dries en intensivering van gebruik. In de wijken blijven kleinschalige voorzieningen aanwezig, vooral in de vorm van gymlokalen. Daarnaast is er nog het sportpark 't Valkennest, dat een wijkoverstijgende functie heeft en natuurlijk het Eurocircuit met een regionale en zelfs nationale en internationale functie.

In de *kern Dommelen* vormt De Belleman het centrale voorzieningshart. Ook de sportvoorzieningen in Dommelen-Noord met de huisvesting van RKVV Dommelen, evenals de huisvesting van LTV Dommelen en PC Dommels Boeleke aan de Norbertusdreef vormen belangrijke sportvoorzieningen voor Dommelen. In de *kern Borkel en Schaft* is de aanwezigheid van het dorps huis annex gymlokaal van cruciaal belang voor het in stand houden van een sterk sociaal leven. Ook het eigen sportpark De Brug met meerdere gebruikers, ook andere dan sportclubs, heeft een belangrijke functie voor de leefbaarheid van de kern Borkel en Schaft. Het beleid is erop gericht beide voorzieningen in stand te houden en waar nodig te optimaliseren.

Tenslotte is er de **Welzijnsvisie**, die richtinggevend is voor het brede welzijnsterrein, waaronder sport. De Welzijnsvisie stelt letterlijk dat *"Valkenswaard een aantrekkelijke gemeente is waar inwoners het plezierig vinden om te leven, te werken, te ontwikkelen en te ontspannen"*. Levendige sociale netwerken (waaronder sportverenigingen) leggen een stevig sociaal fundament, waardoor in principe iedereen kan meedoen. De daarvoor noodzakelijke voorzieningen moeten betaalbaar, toegankelijk, houdbaar en vraaggericht zijn. Bovendien moeten zij samenhang vertonen.

De drie hiervoor genoemde visies zijn niet alleen richtinggevend, maar vormen tegelijkertijd een inspiratiebron voor het nieuwe sportbeleid. Diverse dwarsverbanden met andere beleidssectoren zijn ondertussen gelegd of worden verder uitgebreid. Zo bevat de beleidsnota "Integraal jeugdbeleid, 2010 en verder" vele pagina's die gewijd zijn aan het belang van sport voor de jeugd van Valkenswaard. In de beleidsvisie op de Brede School is een prominente plaats toebedeeld aan de rol en functie van sport en bewegen als verlengstuk van het onderwijs. De Lokaal Educatieve Agenda stelt dat sport en cultuur van groot belang zijn voor de ontwikkeling van het kind en formuleert als doel om zogenaamde combinatiefuncties in te zetten. In het WMO Meerjarenplan gemeente Valkenswaard 2010-2013 ziet men de aanwezigheid van sportvoorzieningen en sportverenigingen als kans bij het vergroten van de leefbaarheid in wijken en buurten. En in de notitie "Lokaal Gezondheidsbeleid" wordt een pleidooi gehouden voor het preventief inzetten van het sporten en bewegen.

Kortom: sport is gepromoveerd tot beleidsinstrument en inzetbaar voor gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie en integratie.

We zien dat sport een belangrijk middel is om bij te dragen aan de oplossing van maatschappelijke vraagstukken. Het bestrijden van overgewicht is zo'n vraagstuk, evenals het actiever laten participeren van bijzondere doelgroepen.

- Sport vormt.
- Sport bindt.
- Sport is gezond.

De toegenomen maatschappelijke functie van sport is een van de redenen om aan de vorige sportnota "De daad bij het woord" een vervolg te geven. Sport mag niet alleen als op zichzelf staand doel worden gezien, maar ook als functie bij het realiseren van maatschappelijke doelen. Sport stimuleert de maatschappelijke participatie. Grote aantallen inwoners van Valkenswaard zijn immers actief, als beoefenaar of als vrijwilliger. Sport brengt mensen bij elkaar en bevordert daarmee de sociale cohesie en de integratie van bepaalde bevolkingsgroepen. Bijvoorbeeld van allochtonen, ouderen en gehandicapten. Sport is een terrein om ontmoetingen en interacties tot stand te laten komen: tussen leeftijdsgroepen, tussen culturen en zonder rang of stand. Sport bevordert een gezonde leefstijl en speelt een belangrijke rol in het bestrijden van bewegingsarmoede en overgewicht.

Juist door al deze toegevoegde waarden kan sport bewust worden ingezet om een bijdrage te leveren aan het realiseren van de ambities en doelstellingen in de

Toekomstvisie, Structuurvisie en Welzijnsvisie. Daarvoor is een sterke en vitale sportsector nodig en die is er in Valkenswaard. De gemeente wil er daarom alles aan doen om het sportklimaat in Valkenswaard op peil te houden en daar waar nodig en mogelijk te verbeteren.

Sport en bewegen zijn bepalend voor het gezicht en het karakter van Valkenswaard. Het voorzieningenniveau, de sportaanbieders, de omgeving waarin gesport wordt, het zelforganiserend vermogen en de sportieve prestaties zijn van invloed op het imago van Valkenswaard. We durven de stelling aan dat goede sportvoorzieningen, een ruim en gevarieerd sportaanbod, goed draaiende verenigingen en aansprekende sportprestaties de aantrekkelijkheid om in Valkenswaard te (blijven) wonen en te leven vergroten.

De maatschappelijke betekenis van sport is dus groot. Toch is het van belang voorop te stellen dat sport leuk is: leuk om te doen, leuk om naar te kijken, maar ook leuk om als vrijwilliger actief in te zijn. Mensen sporten in de eerste plaats, omdat zij dat leuk, uitdagend, gezellig, spannend en ontspannend vinden. Sport is daarom een doel op zich. Sportverenigingen gaan hier ook van uit: zij verzorgen trainingen, maken het de leden mogelijk om aan wedstrijden mee te doen en bieden een ontmoetingsplek voor de leden.

In Valkenswaard zijn circa 100 sportverenigingen actief. De gemeente wil zich inspannen om deze sportverenigingen in Valkenswaard te behouden en waar nodig te versterken in de wetenschap dat een sterke en vitale verenigingsstructuur een garantie is voor goede prestaties aan de bestuurstafel en op het veld. Bij een goede infrastructuur horen ook goede en voldoende accommodaties. Het stichten en in stand houden daarvan is voor de gemeente, samen met de verenigingen en de Sportraad, een belangrijke taak.

3 Rol van de gemeente

De rol van de gemeente heeft zich tot nog toe vooral toegespitst op het zorgen voor randvoorwaarden. Vaak door voorzieningen aan te leggen en voor een beperkte tegenprestatie beschikbaar te stellen aan de verenigingen of organisaties. Deze rol wordt in de toekomst – noodgedwongen – anders. De focus komt veel meer te liggen op regisseren, activeren en faciliteren binnen de financiële mogelijkheden die er zijn.

De gemeente heeft in het verleden de primaire sportvoorzieningen voor vele sportverenigingen gerealiseerd. Een aantal voorzieningen is toe aan vervanging of renovatie. Bezuinigingen bedreigen echter de daarvoor benodigde vervangingsinvesteringen. Vervanging is niet meer zo vanzelfsprekend, waar dit in het verleden nog wel zo was. Het faciliteren, het zorgen voor de randvoorwaarden om de sport te kunnen beoefenen, komt dus in een ander daglicht te staan. Kansen moeten worden benut om met minder middelen dezelfde kwaliteit te behouden of misschien zelfs te verbeteren (bijvoorbeeld door concentratie van voorzieningen en efficiënter gebruik). De gemeente kan dit niet alleen en zoekt hiervoor het gesprek met de verenigingen, benadrukt kansen die samenwerking biedt en stimuleert en ondersteunt die samenwerking actief.

De gemeente wil verenigingen en betrokken organisaties activeren om samen te werken, onderling en met de gemeente. Dit betekent ook ruimte laten aan de partners om hun eigen verantwoordelijkheid te nemen en keuzes te maken, die bij die verantwoordelijkheid passen. De gemeente acht de verenigingen en betrokken organisaties daartoe prima in staat. De sportraad kan daarnaast een ondersteunende rol vervullen in dit proces door de sportverenigingen met raad en daad bij te staan (bijvoorbeeld leveren van expertise en collectieve belangenbehartiging).

Met deze beleidsvisie wil de gemeente sport op een goede manier positioneren. In de visie staat de toekomst voor sport en bewegen uitgestippeld met de ambities voor de komende jaren. Het is de bedoeling dat, door hierover te communiceren, deze ambities gaan leven bij de sportaanbieders, sportorganisaties en burgers, maar ook binnen de gemeente zelf.

De ambities moeten mogelijkheden bieden tot aanhaken, samen optrekken, versterken en bundelen van initiatieven en budget om doelen te realiseren. Vanuit de perspectieven van de verschillende betrokkenen moeten ze:

voor de gemeente:

- De gemeente in staat stellen gericht maatschappelijke doelen te realiseren
- Duidelijkheid scheppen over en focus geven aan wat de gemeente wil met sport en bewegen
- Draagvlak en afstemming bevorderen tussen verschillende teams van de gemeente en tussen gemeente en sportaanbieders
- Mogelijkheden bieden om in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen
- De mogelijkheid bieden om gestelde doelen en resultaten na enkele jaren te evalueren

voor de sportaanbieders:

- Sportaanbieders de kans geven in te spelen op nieuwe ontwikkelingen
- Duidelijkheid bieden bij sportaanbieders wat de gemeente wel en niet ondersteunt en stimuleert
- Sportaanbieders de mogelijkheid bieden zich te profileren
- Zorgdragen voor één professioneel aanspreekpunt of één loket voor sportaanbieders bij de gemeente
- Een toetsingskader bieden voor initiatieven van sportaanbieders

voor de burger:

- Kansen bieden aan de burger om anders georganiseerde sportmogelijkheden beter te benutten
- Burgers de mogelijkheid bieden in te springen op nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van sport en bewegen
- Kansen bieden aan de burger om kennis te maken met verschillende sport- en beweegvormen en verenigingen
- Een sociale en fysieke omgeving creëren die sport en bewegen stimuleert

Voor de komende beleidsperiode geldt dus dat de gemeente meer dan voorheen zal moeten investeren in de regierol. Dat betekent: sturing geven, leiding nemen, synergie en samenwerking bewerkstelligen, partijen mobiliseren, communiceren en zorg dragen voor consistentie. Hiervoor is nodig dat de gemeente prioriteiten stelt, te leveren prestaties benoemt en deze prestaties gaat meten.

Naast regievoering zijn voor de gemeente nog drie andere rollen weggelegd:

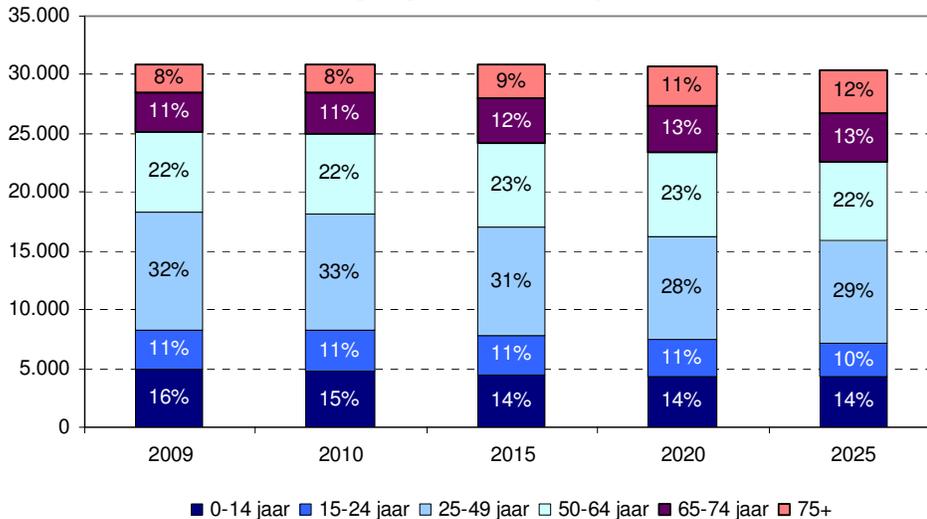
- De gemeente heeft een voorwaardenscheppende rol als het gaat om de realisatie en instandhouding van (multifunctionele) sportaccommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte. In overleg met betrokken verenigingen wil de gemeente tijdig inspelen op de vraag naar voldoende, kwalitatief adequate en bereikbare sportvoorzieningen.
- De gemeente heeft een ondersteunende en stimulerende rol ten aanzien van projecten en activiteiten. Het betreft hier de invulling van de gemeentelijke rol bij sportstimuleringsprojecten en projecten die de algemene sportontwikkeling bevorderen. Sport voor senioren, (basis)schooljeugd kennis laten maken met diverse takken van sport en het stimuleren, begeleiden en ondersteunen met middelen van initiatieven van verenigingen of andere sportaanbieders zijn elementen die bij deze rol horen.
- De gemeente heeft een aanjaagfunctie ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen. Het aanbieden van sportactiviteiten ligt in eerste instantie bij het particulier initiatief (marktpartijen en verenigingen). De gemeente zal marktvolgend zijn en randvoorwaarden opstellen. Maar waar het particulier initiatief onvoldoende mogelijkheden biedt, moet de gemeente initiërend te werk gaan en een aanjaagfunctie vervullen.

De gemeente heeft hierbij de mogelijkheid om in samenwerking met andere regiogemeenten, bijvoorbeeld in A2 verband, een betere afstemming te zoeken in het aanbod van voorzieningen. Deze beleidsvisie leidt nog niet tot concrete voorstellen daartoe, maar de noodzaak tot samenwerking beperkt zich niet meer alleen tot de gemeentegrenzen.

4 Ontwikkelingen, trends, cijfers

4.1 Demografische ontwikkelingen

Figuur. Gemeente Valkenswaard. Bevolkingsprognose 2009-2025 (migratiesaldo 0)

Bron: Provincie Noord-Brabant, 2008

De komende jaren vindt een duidelijke verandering in leeftijdsopbouw plaats. De trend van ontgroening en vergrijzing is nu al zichtbaar, maar vanaf 2015 verscherpt deze. Het aantal en aandeel jongeren in de gemeente neemt af (van 27% naar 24%), terwijl het aantal en aandeel 65-plussers fors toeneemt (van 19% in 2009 naar 25% in 2025). Dit zal zijn invloed hebben op de vraag naar sportvoorzieningen en op de aanwas van leden.

4.2 Georganiseerde en niet georganiseerde sport

Sportverenigingen vormen de georganiseerde sport. Sportverenigingen zijn sociale structuren, waar groepsbinding, gezamenlijke waarden en normen, zelfwerkzaamheid, integratie en participatie een belangrijke rol spelen. Zij worden dan ook als belangrijke uitvoeringspartners gezien om te komen tot het realiseren van onze maatschappelijke doelen.

Sportverenigingen zijn inmiddels niet meer de enige sportaanbieders. Het keuzepalet voor de burger wordt groter. De groep sporters, die ervoor kiest om niet in verenigingsverband te sporten, ook wel de niet (of anders) georganiseerde sport genoemd, groeit. In 2007 was 47% van de sporters en 34% van de Nederlandse bevolking lid van een sportvereniging. In 2003 was dit nog 49% resp. 35%. Mensen kiezen voor bijvoorbeeld fitness vanwege de kwaliteit van de voorzieningen, de optimale bereikbaarheid en de individuele aandacht. Andere sporten die vaak individueel worden uitgeoefend zijn wandelen, hardlopen, fietsen en zwemmen.

De sportmarkt verzakelijkt, getuige ook de aanwezigheid en komst van vele commerciële aanbieders in Valkenswaard. Health Centre Body Perfection, Stayokay en Workout Healthclub zijn voorbeelden van bestaande commerciële activiteiten. Verder zien we diverse, op kleinere schaal opererende, sportscholen actief in Valkenswaard. Toch zal het in Valkenswaard minder vaart lopen met de teruggang van het verenigingsleven, omdat we een hechte gemeenschap hebben en een al stevig bloeiend verenigingsleven. Het

vraagt wel onze voortdurende aandacht om het sportaanbod en ledenontwikkeling binnen de Valkenswaardse verenigingen goed te blijven volgen, zeker vanwege de inmiddels ontstane recessie.

4.3 Impact van de recessie

De effecten van de economische crisis beginnen zich langzamerhand af te tekenen op lokaal niveau. Het verlies aan koopkracht zal ook gevolgen hebben voor de keuzes die burgers maken op het vlak van vrijetijdsbesteding. Een tweeledig effect tekent zich af: gezinnen die hun geld liever besteden aan activiteiten dichtbij huis (bijvoorbeeld sport) in plaats van dure consumptiegoederen en/of verre reizen en anderzijds gezinnen met jonge kinderen die selectiever worden. Met andere woorden: niet lid zijn van twee of drie clubs, maar kiezen voor één lidmaatschap. Voor volwassenen wordt het financieel aantrekkelijker om lid te zijn van een sportvereniging, in plaats van het veel prijziger abonnement bij een fitnesscentrum. Sportclubs zouden zelfs een rol kunnen vervullen bij de re-integratie van werklozen. Ook hier liggen dus kansen voor verenigingen, mits het sportaanbod op peil blijft en de sociale functie van de club goed onderhouden wordt. Naast een eventuele netto terugloop van de sportdeelname gemeentebreed is er een mogelijk nadelig effect op de financiële huishouding van sportverenigingen. Het bestedingsniveau van de gemeente zal lager liggen dan de afgelopen jaren. Ook het aantal lokale sponsors zal teruglopen. Zeker binnen het midden- en kleinbedrijf – de categorie waar lokale sportclubs het primair van moeten hebben – zal de bestedingsruimte voor sportsponsoring komende jaren achteruit gaan. Aan de ene kant kunnen clubs met creatieve initiatieven trachten hun sponsors te behouden (bijv. kortingsbonnen in clubbladen). Aan de andere kant is het ook verstandig als verenigingen zorg dragen voor een gezonde, met eigen middelen onderbouwde meerjarenbegroting. Zelfwerkzaamheid en ondernemerschap zijn kwaliteiten die een teruggang van middelen kunnen helpen opvangen.

4.4 Professionalisering in de sport

Sinds een jaar of tien bestaat een ontwikkeling naar meer betaalde krachten in de sport; technisch kader (trainers) was al ten dele betaald – met name op (sub)topniveau – , maar langzamerhand worden ook op organisatorisch niveau vrijwilligers ondersteund door professionals. Verenigingsmanagers, bewegingsconsulenten en combinatiefunctionarissen doen steeds vaker hun intrede binnen en rondom sportverenigingen. Ter ondersteuning van het vrijwillig kader en om een brede ontwikkelingsimpuls te geven aan clubs. Daar staan nog steeds circa 1,5 miljoen vrijwilligers tegenover. De tendens van professionalisering zal in de komende jaren ook in Valkenswaard meer zichtbaar worden.

4.5 Technologische ontwikkelingen

Op technisch gebied blijven sportaccommodaties in ontwikkeling; moderne duurzame materialen, casco constructies en een multifunctionele opzet maken een meervoudig gebruik van sportvoorzieningen mogelijk. Dit is niet alleen interessant vanuit de noodzaak tot ruimtebesparing, zoals veelal wordt beargumenteerd. Het realiseren van multifunctionele accommodaties heeft nog een andere, minstens zo belangrijke functie. Een clustering van functies verleidt mensen eerder om ook te gaan sporten, of om eens die andere sport te proberen. In Valkenswaard speelt nadrukkelijk de ontwikkeling van Brede Scholen en Integrale Kindcentra, voorzieningen voor kinderen van tenminste 0-12 jaar, waar zij gedurende de hele dag kunnen leren, spelen, ontwikkelen en ontmoeten. Ook de ook de technologische ontwikkelingen op het gebied van kunstgras gaan door. Na kunstgras hockeyvelden zien we overal in de omgeving kunstgrasvelden voor voetbal opduiken.

4.6 Sport en buitenschoolse opvang

Scholen zijn sinds 2007 verplicht om buitenschoolse opvang aan te bieden voor hun leerlingen. De markt springt hier alert op in met het ontstaan van diverse BSO's (Buiten Schoolse Opvang Organisaties). Ook in Valkenswaard zijn diverse organisaties actief. De combinatie van sportactiviteiten binnen het BSO-aanbod is volop in ontwikkeling. Hier liggen kansen voor sportverenigingen. De gemeente juicht initiatieven in die richting van harte toe. Met name de verbinding met sportverenigingen zien wij graag tot stand komen. Directe financiële ondersteuning is niet nodig, aangezien elders in den lande gebleken is dat deze initiatieven zich zelfstandig kunnen ontwikkelen.

4.7 Schaalvergroting

We zien in sommige sporttakken een langzamerhand groter wordende schaal waarop wordt gesport. Clubs worden gemiddeld groter. Soms door een stijgende populariteit, soms door verbreding en vernieuwing van het sportaanbod, soms door fusie, sanering of samenwerking, soms door verhuizing. In Nederland zien we dat terug in sporttakken als voetbal, atletiek, korfbal, hockey en golf. In Valkenswaard zien we voorbeelden bij voetbal, hockey en golf. Daarentegen zien we ook sportverenigingen die krimpen in ledenaantal, zoals bij tennis. Dit leidt tot een kleinere groep sporters die de huur van een accommodatie moet opbrengen, een groter beroep op werkzaamheden binnen een kleinere groep, een hogere kwetsbaarheid. In dat geval kan samenwerking of in verdergaande vorm, schaalvergroting door samengaan, een uitkomst bieden.

4.8 Competitie met andere beleidsvelden

De sport is in een voortdurende competitie met andere ruimtevrugnende sectoren. Sport heeft letterlijk en figuurlijk bewegingsruimte nodig. Kantoren- en bedrijvenlocaties, woningbouwprojecten, wegen en bruggen hebben een economisch grote relevantie. Aan de andere kant is aangetoond dat sportlocaties in woonomgevingen en groene openbare ruimtes de leefbaarheid bevorderen en de waarde van het onroerend goed doen stijgen. Op de sportsector ligt de bewijslast van een maatschappelijk hoog rendement door middel van hoge bezettingsgraden en aantoonbaar leefplezier in wijken en kernen. De sportsector is zich bewust van die verantwoordelijkheid en staat open voor initiatieven om te komen tot een meervoudig gebruik van de openbare ruimte, clustering en functiemengingen en het zoeken naar andere financieringswijzen van collectieve voorzieningen uit grondopbrengsten.

5 SWOT, missie en doelstellingen.

5.1 De situatie in Valkenswaard

De situatie in Valkenswaard kan in beeld worden gebracht aan de hand van de input die is verkregen uit het werkveld sport (verenigingen en sportraad), aangevuld met vertegenwoordigers uit de onderwijs- en welzijnssector. In deze beleidsvisie wordt ervoor gekozen geen uitgebreide omschrijving te geven van het huidige aanbod, maar door middel van een SWOT-analyse duidelijk te maken waar de sterktes en zwaktes liggen op het gebied van sport en vooral welke kansen en bedreigingen er op de sport in Valkenswaard afkomen. Voor zover een toelichting gewenst is, zal deze terug te vinden zijn in de opvolgende hoofdstukken. Vanuit de huidige situatie worden daarin beleidsambities geformuleerd.

5.2 SWOT-analyse

<p>Sterktes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Integratie van beleidsvelden (welzijnsvisie, wmo, structuurvisie, toekomstvisie) • Sociale cohesie • Bloeiend verenigingsleven • Actief programma sport en bewegen Scholengemeenschap Were Di • Spreiding sportaccommodaties over de kernen • Uitgebreid aanbod commerciële sportaanbieders • Recreatieve functie buitenbad • Recreatieve mogelijkheden buitengebied • Sportvoorzieningen met nationale en internationale bekendheid (Eurocircuit, Tops) • Prachtig sportpark met moderne hockeyvoorzieningen • Multifunctioneel gebruik sportpark (o.a. sociale controle) • Laagdrempelige tarieven (mede als gevolg van de BTW-constructie) 	<p>Zwaktes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteit van de binnensportaccommodaties (met name sporthallen) • Gecombineerd gebruik onderwijs en sport op laag pitje • Verouderde gymzalen • Ruimtelijke druk op sportpark Den Dries (mede in verband met multifunctioneel gebruik) • Verouderde beheersvorm (beheer door gemeente) met weinig ruimte voor particulier initiatief • Subsidie- en tarievenbeleid gemeente niet transparant en historisch bepaald • Onderhoud natuurgrasvelden arbeidsintensief
<p>Kansen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Participatie van doelgroepen • Bijbrengen van normen en waarden • Vergroten leefbaarheid in de wijk (speelplekken, openbare ruimte) • Betere benutting van de beschikbare sportvoorzieningen • Betere benutting routenetwerken • Positionering sport en recreatie • Samenwerking, schaalvergroting en clustervorming • Technologische ontwikkelingen (o.a. kunstgras) • Zelfwerkzaamheid verenigingen 	<p>Bedreigingen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tekort aan kader en vrijwilligers • Overgewicht en bewegingsachterstanden • Terugloop ledenaantallen bij verenigingen en teruglopende financiële middelen • Schaarse financiële middelen gemeente • Veroudering van het zwembad • Onvoldoende toekomstvisie voor het Eurocircuit

• Subsidies sportstimulering, combinatiefuncties, leefbare kernen • Woningbouw als alternatieve kostendrager • Publiek-private samenwerking	

5.3 Missie en doelstellingen

Het Olympisch Plan 2028² inspireert bij het formuleren van ambities. Het Plan roept alle partijen in Nederland op met sport in de volle breedte een bijdrage te leveren aan het verbeteren van het sportklimaat in Nederland. Valkenswaard ziet zich graag als één van de partijen die daaraan een steentje kan bijdragen. Omgekeerd biedt het Olympisch Plan 2028 ook weer mogelijkheden om aansluiting te zoeken bij projecten op landelijk niveau, waardoor beter gebruik kan worden gemaakt van ter beschikking gestelde expertise en eventuele subsidies.

Voor het sportbeleid in Valkenswaard leidt dit tot de volgende concrete en aansprekende missie.

Missie: ***Valkenswaard is een gemeente waar het beoefenen en beleven van sport voor jong en oud een belangrijke kwaliteit is in het leven, waar haar inwoners via sport meedoen aan de samenleving en zich via sport kunnen ontplooien en ontwikkelen. Dit betekent dat sportprestaties, sportbeleving en een actieve leefstijl naast elkaar kunnen en mogen bestaan.***

In aansluiting op het Olympisch Plan gelden hierbij de volgende doelstellingen:

- 1. 75% van de Valkenswaardse bevolking is in 2016 minimaal 5 dagen in de week sportief actief.³**
- 2. in 2016 kent Valkenswaard een sociaal klimaat waarin bewoners met plezier samenleven en waarin sportverenigingen iets bijdragen aan onze lokale samenleving**
- 3. in 2016 is voor wat betreft de Valkenswaardse bevolking meer sprake van kenmerken van een gezonde bevolking: vitalere ouderen, minder mensen met overgewicht en fitte werknemers**

Een eenvoudige rekensom leert dat de ambitie van "75% sportief actief" bereikbaar is, wanneer:

- de sportverenigingen hun leden minimaal 2x per week laten sporten: in wedstrijdverband of recreatief;
- de scholen voor primair en voortgezet onderwijs hun leerlingen binnenschools en naschools 2x per week een bewegingsaanbod aanbieden;
- de commerciële sportaanbieders hun bezoekers een volcontinu aanbod bieden van bewegingsactiviteiten;

² Het "Olympisch Plan 2028" beschrijft de ambities om de Olympische Spelen in 2028 naar Nederland te halen. Tussentijds – in 2016- is een ijkpunt aangebracht, waarbij tot definitieve kandidaatstelling zal worden besloten. Die kandidaatstelling is mede afhankelijk van het realiseren van een achttal ambities. Drie daarvan zijn vrijwel letterlijk in onze ambities weergegeven.

³ Voor een omschrijving van "sportief actief zijn" verwijzen we naar de Nederlandse Norm gezond Bewegen. Zie daarvoor bijlage 1

- de burgers zelf verantwoordelijkheid nemen voor een actieve leefstijl, hetzij door in georganiseerd verband te sporten, hetzij door te wandelen, te fietsen, te zwemmen, etc.

5.4 Algemene uitgangspunten

Uit de vorige hoofdstukken blijkt duidelijk dat sport is gepromoveerd tot beleidsinstrument en inzetbaar is voor gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie en integratie. Dit betekent dat onderwijs, sport en gezondheid naar elkaar moeten toegroeien in combinatie met de leefbaarheid in Valkenswaard.

Tevens heeft de keuze voor de bovengenoemde missie en doelstellingen in de veranderde context direct of indirect tot gevolg dat de gemeente een aantal uitgangspunten hanteert voor de visie op sport en bewegen.

Valkenswaard legt de focus op breedtesport.

Valkenswaard staat niet op zichzelf. In de regio heeft Eindhoven zeer nadrukkelijk ingezet op topsport. Ook andere steden in Noord-Brabant profileren zich op het gebied van topsport (Tilburg, 's-Hertogenbosch). Een dergelijke profilering is alleen mogelijk met forse investeringen. In Valkenswaard wordt op diverse niveaus sport beoefend. In een aantal sporten wordt op topniveau gepresteerd of worden wedstrijden georganiseerd die tot de top van de sport gerekend kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan het Eurocircuit (Grand Prix motorcross, BMX WK 2004, EK rallycross) of aan stal Tops (Internationaal Concours hippische sport). Deze topsportevenementen zijn niet het gevolg van gemeentelijke initiatieven. De initiatieven komen vanuit de vereniging of particuliere organisator. De gemeente wil deze evenementen graag blijven ondersteunen op een wijze die aansluit bij het (bredere) evenementenbeleid.

Het heeft echter voor Valkenswaard geen zin de concurrentie met de genoemde steden te zoeken en Valkenswaard als een topsportgemeente te willen profileren. De gemeente richt zich liever op een goed sportklimaat voor de sportverenigingen en de sociale cohesie. Het nieuwe sportbeleid wordt mede ter hand genomen vanuit het perspectief dat de gemeente maatschappelijke effecten nastreeft met betrekking tot kwetsbare groepen. Een dergelijke benadering past in het streven van de gemeente om de maatschappelijke betekenis van sport optimaal te benutten door sportbeleid in samenhang met andere beleidsinspanningen te bekijken. Mensen ontmoeten elkaar en maken een praatje. We erkennen de belangrijke maatschappelijke functie van sport ten aanzien van het verbeteren van de sociale samenhang.

Multifunctioneel gebruik en clustervorming.

Meer nadruk op een betere benutting van de maatschappelijke betekenis van sport betekent dat sportaccommodaties een belangrijke functie vervullen als ontmoetingsplaats. Sportaccommodaties zijn een verzamelplaats waar diverse sporten hun plek hebben gevonden, waarbij deze hun eigen identiteit volledig hebben kunnen behouden in een liefst 'intieme' omgeving, maar waar ook een gezellige 'drukte' heerst. Zeker gelet op de gewenste ontwikkelingen met betrekking tot breedtesport, is multifunctioneel gebruik een belangrijk uitgangspunt, mits dit gebruik niet ten koste gaat van het verenigingsgebruik. Bij multifunctioneel gebruik van accommodaties gaat het erom algemene ruimten voor zoveel mogelijk functies en gebruikersgroepen in te zetten. Een voorbeeld van multifunctioneel gebruik is het gebruik van de buitensportvoorzieningen (grasvelden, ligweide buitenbad) door de golfvereniging op sportpark Den Dries, maar ook het gezamenlijk benutten van de beschikbare ruimte op het Eurocircuit als parkeergelegenheid.

Naast multifunctioneel gebruik zien we in Nederland ook een tendens van clustervorming. Clustervorming heeft betrekking op het samenvoegen van meerdere (soortgelijke) functies op één locatie of in één bouwkundige eenheid. Hierdoor kunnen bijvoorbeeld verenigingen die actief zijn in een bepaalde sporttak gezamenlijk gebruik maken van dezelfde voorzieningen. Zo zijn in Valkenswaard meerdere verenigingen actief in de voetbal- en de tennissport, die alle beschikken over een eigen accommodatie. Het is niet vanzelfsprekend dat dit op de lange termijn zo kan blijven. Hiermee is niet gezegd dat de gemeente de verenigingen binnen nu en enkele jaren wil aanzetten tot samenvoeging. Het belang richt zich op de vraag, hoe de kwaliteit van het aanbod in de toekomst in stand kan worden gehouden. Een breed, optimaal gebruik van accommodaties kan daaraan bijdragen, brengt daarnaast extra sociale controle met zich mee en stimuleert de samenwerking tussen partijen.

Focus op gezamenlijke belangen.

Bij de behandeling van de begroting 2011 in de gemeenteraad is nog eens expliciet duidelijk geworden dat de financiële situatie de gemeente Valkenswaard noopt tot keuzes. Ook in het kader van deze visie zal blijken dat de te nemen maatregelen veel meer financiële middelen vragen dan er beschikbaar zijn. Dit dwingt de gemeente vroegtijdig en veel nadrukkelijker de samenwerking te zoeken met alle betrokkenen. Hoe kunnen we samen het gewenste resultaat voor elkaar krijgen? Zijn er creatieve oplossingen denkbaar die wél realistisch zijn? Pragmatisch en creatief zijn sleutelbegrippen om resultaat te boeken, want zonder geld, geen nieuwe ontwikkeling. Dit hoeft niet te betekenen dat we op voorhand de stip van de horizon afhalen en onze ambities neerwaarts bijstellen. De doelen blijven overeind. De focus moet helder blijven.

De financiële positie van de gemeente maakt het noodzakelijk open te staan voor investeringen door derden. Waar mogelijk en verantwoord wil de gemeente particulier initiatief stimuleren. Dus zal de gemeente onderzoeken of er maatschappelijke partners zijn die willen investeren in maatschappelijk vastgoed. Dit laatste zal geen investeerder opleveren voor grote sportaccommodaties, maar de gemeente zal moeten overwegen om andere (wijk-) voorzieningen te combineren met gewenste oplossingen voor sportaccommodaties die qua omvang passen in een wijk en een meerwaarde kunnen opleveren voor de leefbaarheid en levendigheid van die wijk. Wellicht zijn maatschappelijke partners daardoor bereid mede te investeren. De kansen die zich voordoen, moeten worden benut.

De gemeente vraagt andere partijen dus nadrukkelijk om mee te denken met de gemeente, kansen te onderkennen en te benutten en de samenwerking te bevorderen. Daarvoor doet de gemeente enerzijds een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van partners en burgers. Anderzijds dienen partijen zich daarbij mede te focussen op de collectieve belangen, want dáár kan wat bereikt worden, dáár ligt de gemeenschappelijkheid.

Geen onderscheid in basissport- en niet basissportvoorzieningen

Diverse sportverenigingen vinden het uitgangspunt in het sportbeleid 2003-2007, dat onderscheid wordt gemaakt in basissport- en niet basissportvoorzieningen, onrechtvaardig. Een aantal verenigingen komt door dit onderscheid in aanmerking voor uitbreiding van voorzieningen, terwijl andere verenigingen op grond van dit onderscheid jarenlang wachten op aanpassing of uitbreiding van de sportaccommodatie. Het onderscheid leidt er eveneens toe dat sommige sporten moeten wijken voor uitbreiding van een andere sport. Dit was bijvoorbeeld het geval op sportpark Den Dries bij de uitbreiding van de hockeycapaciteit. Een dergelijk onderscheid past niet meer bij het uitgangspunt om de sportverenigingen optimaal te faciliteren in combinatie met breedtesport. Belangrijk is dan om vanuit de integrale benadering (sport, welzijn, onderwijs) de toegevoegde waarde te beoordelen voor het brede werkveld.

Het onderscheid tussen basissport- en niet basissportvoorzieningen zal daarom niet langer deel uitmaken van het sportbeleid in de komende periode.

5.5 Monitoring

In de volgende hoofdstukken zullen voor de beleidsinstrumenten sportstimulering, sportaccommodaties en subsidies en tarieven beleidsambities worden geformuleerd. Om te weten waar we staan zal eerst een nul-meting moeten plaatsvinden. Hiervoor moeten middelen en personele capaciteit worden vrijgemaakt. De eerste meting zal daarom plaatsvinden in 2012.

De ambities voor het sport- en bewegbeleid wil de gemeente in de komende jaren (laten) monitoren: in 2012 een nul-meting en in 2016 een evaluatie.

De monitoring- en evaluatiewijzer Sport- en Bewegbeleid van het Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen (NISB) kan hierbij behulpzaam zijn.

6 Beleidsambities sportstimulering

De afgelopen jaren zijn de beleidsinitiatieven op het gebied van sport langzaam opgeschoven van accommodatiebeleid naar een beleid gericht op sportontwikkeling en sportstimulering. Met het verschijnen van de Welzijnsvisie is sinds kort de nadruk komen te liggen op de toegevoegde maatschappelijke waarde van sport op de terreinen van gezondheid, onderwijs, wijkaanpak en doelgroepenbeleid. Er ligt dus een basis voor integrale beleidsontwikkeling. Daarom is het van belang intern de samenwerking met andere beleidssectoren te versterken en buiten het gemeentehuis de samenwerking tussen uitvoeringsorganisaties te bevorderen.

In het coalitieprogramma vinden hierover de volgende ambitie terug:

Stimuleren van sportbeoefening door jong en oud, met bijzondere aandacht voor de jeugd en mensen met lichamelijke en/of verstandelijke beperkingen.

De afgelopen jaren heeft de gemeente(raad) bij dreigende bezuinigingen verenigingen in financiële zin nog kunnen ontzien. Dit gebeurde met als doel het laagdrempelig houden van (onder andere) de sport voor de financieel minder daadkrachtige inwoners. Naast deze keuze acht de gemeente bijzondere aandacht voor sportstimulering op zijn plaats voor een aantal specifieke doelgroepen.

6.1 Sport en bewegen voor de jeugd.

Het huidige sportstimuleringsbeleid in Valkenswaard wordt voor een belangrijk deel mogelijk gemaakt door de tijdelijke stimuleringsregeling Buurt, Onderwijs en Sport, de zgn. BOS-impuls. Tot en met 2011 krijgt Valkenswaard een subsidie van het rijk waarmee de volgende projecten gefinancierd worden:

- *Sport4Kidz*, gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl voor jeugd van 4-12 jaar
- *Sport in de Wijk*, gericht op het verbeteren van de leefbaarheid in 't Gegraaf, Borkel en Schaft en in Dommelen voor jeugd van 8-19 jaar
- *Sport2B*, gericht op het bevorderen van een gezonde leefstijl voor jeugd van 13-19 jaar.

De eerste resultaten zijn aansprekend. Veel activiteiten, een gevarieerd aanbod, grote deelnemersaantallen en een actief, enthousiast netwerk van samenwerkende organisaties. De lange termijn effecten zijn nu nog niet zichtbaar. Wel zien we een tendens naar blijvende sportdeelname en een gezondere leefstijl.

Continuïteit is mede afhankelijk van de bereidheid van verenigingen om structurele opvang te verzorgen voor deze groepen. Daarvoor is specifieke deskundigheid én capaciteit nodig, die van de vrijwilligers binnen de sportverenigingen niet kan worden verwacht.

Een andere factor die van invloed is op de continuïteit is het vergroten van de kwaliteit van het bewegingsonderwijs. Anders stoppen de aanvoerlijnen vanuit het onderwijs naar de sportverenigingen. De komende jaren willen de gemeente en SG Were Di samen met het basisonderwijs meer sturing gaan geven aan de verdere uitbreiding en verbetering van het bewegingsonderwijs op de scholen in Valkenswaard.

Beleidsambitie.

De gemeente richt zich op verbetering en continuïteit van het sport- en beweegaanbod voor de jeugd – met de scholen en verenigingen als belangrijkste belanghebbenden – en wil dit vormgeven door de samenwerking te stimuleren tussen onderwijs en sport en door actief in te spelen op de mogelijkheden die de nieuwe rijkssubsidieregeling biedt: 'Impuls brede scholen, sport en cultuur', ook wel 'Combinatiefuncties' genoemd.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Sport en primair onderwijs.

De huidige inzet en kwaliteit van groepsleerkrachten kan beter. Voor de basisscholen geldt sinds 2005 dat studenten van de Pedagogische academie voor bij afstuderen niet meer automatisch de bevoegdheid voor bewegingsonderwijs krijgen. Om de gymles te mogen geven vanaf groep 3, is een aparte bevoegdheid nodig, waarvan de kosten voor rekening van het onderwijsinstituut komen. Mede daardoor dreigt een tekort aan bevoegde docenten voor het basisonderwijs. Op 9 van de 12 basisscholen in Valkenswaard zijn geen vakleerkrachten lichamelijke opvoeding actief en worden de lessen lichamelijke opvoeding verzorgd door groepsleerkrachten. Daarmee hangt het niveau van de lessen in belangrijke mate af van het enthousiasme en de vaardigheden van de groepsleerkracht. Een belangrijke voorwaarde om kinderen enthousiast te krijgen en te houden voor sporten en bewegen is de professionaliteit van de persoon die hen hiermee in aanraking brengt.

Beoogd effect.

Verbetering van de kwaliteit en een betere borging van het bewegingsonderwijs op de basisscholen.

Rol primair onderwijs.

Het primair onderwijs zet zich in voor extra menskracht ten behoeve van een betere borging van het bewegingsonderwijs.

Rol gemeente.

De gemeente is een alliantie aangegaan met onderwijsinstellingen als ROC en Fontys, zodat met de inzet van stagiaires de kwantiteit en de kwaliteit van het bewegingsonderwijs naar een hoger niveau kan worden getild. Stagiaires van Fontys (HBO) begeleiden de stagiaires van het ROC (MBO). De gemeente begeleidt, ondersteunt en coördineert het project met betrekking tot de stages en schept voorwaarden om te komen tot permanente leerwerkplaatsen.

Rol voortgezet onderwijs.

In de uitvoering is ook een taak weggelegd voor SG Were Di, waar de sectie Sport & Bewegen de ambitie en deskundigheid heeft om de scholen voor primair onderwijs in Valkenswaard te ondersteunen. Vakleerkrachten van de sectie Sport & Bewegen begeleiden stagiaires van Fontys.

Sport en voortgezet onderwijs.

De sectie Sport en Bewegen van Were Di heeft de ambitie de lessen lichamelijke opvoeding anders op te zetten en zoekt daartoe meer samenwerking en afstemming met de aanbieders van bewegingsactiviteiten buiten de school. Zij zoekt daarbij aansluiting bij de bewegingscultuur in Valkenswaard en omgeving enerzijds en de bewegingscultuur, zoals die aanwezig is op de verschillende hogescholen en universiteiten anderzijds.

Daarnaast wordt aandacht geschonken aan leerlingen met een bewegingsachterstand of andere problemen op dit gebied (bijv. overgewicht).

Gedurende de eerste drie jaren krijgen leerlingen klassikaal les, waarbij de grondvormen van bewegen aan bod komen, alsmede technieken en tactieken van relevante sporten en bewegingsvormen. Vanaf de vierde klas is sprake van een meer leerlinggestuurde organisatie van lessen. De leerlingen kunnen kiezen tussen activiteiten die zij zelf in het kader van hun persoonlijke ontwikkeling op het gebied van sport en bewegen het meest relevant vinden. De keuzemogelijkheden zijn dusdanig gestructureerd, dat leerlingen uit verschillende groepen van aangeboden sporten moeten kiezen (balsport, conditionele sport, outdoorsport, watersport, gymnastische sport, racketsport, verdedigingssport). Hiertoe wordt samenwerking gezocht met externe aanbieders, ingehuurde specialisten en clubtrainers.

Beoogd effect.

- de leerlingen de 'tools' te bieden om adequaat te kunnen deelnemen aan de bewegingscultuur die zij tegenkomen na afloop van het voortgezet onderwijs
- aandacht voor thema's rondom gezondheid en welbevinden: gezond voedsel, overgewicht, e.d.
- verbreding van zorg voor niet alleen getalenteerde leerlingen naar ook leerlingen met achterstand op het gebied van sport en bewegen
- een ruim aanbod van sport- en bewegingsactiviteiten, waaraan leerlingen op niveau en naar interesse kunnen deelnemen.

Rol voortgezet onderwijs.

Het voortgezet onderwijs zoekt naar adequate vormen van bewegingsonderwijs ten behoeve van de sportontwikkeling van leerlingen, aansluitend bij het sportaanbod in Valkenswaard en bij het vervolgonderwijs. Ook worden lessen rondom thema's als gezondheid en beweging georganiseerd. Tevens bestaat de bereidheid het primair onderwijs te ondersteunen en te begeleiden.

Rol gemeente.

De gemeente stimuleert sportverenigingen een bijdrage te leveren aan programma's voor het bewegingsonderwijs. Daarvoor legt de gemeente zo nodig verbanden tussen de sportverenigingen en het voortgezet onderwijs.

Combinatiefuncties.

Valkenswaard komt in aanmerking voor (subsiëring vanuit het Rijk van) 4.1 fte, op voorwaarde dat de gemeente voor minimaal 40% (tot maximaal 60%) cofinanciering zorg draagt. Doelstellingen vanuit deze landelijke subsidieregelingen zijn:

- de (door-)ontwikkeling van naschools sportaanbod voor (brede) scholen.
- het versterken van sportverenigingen;
- het intensiveren van de samenwerking tussen (brede) scholen en sportverenigingen;
- het stimuleren van het dagelijks sport- en beweegaanbod voor de jeugd.

Na beëindiging van de tijdelijk gefinancierde BOS-impuls wil de gemeente in 2012 overstappen op structurele inzet van deskundigheid in de vorm van 4.1 combinatiefuncties.

De combinatiefunctionarissen zullen de programma's en activiteiten die in het kader van de BOS- impuls zijn geïnitieerd, verder uitbreiden. Hiermee wordt tegelijkertijd een innovatieve, duurzame impuls gegeven aan het bewegingsonderwijs en de traditionele schoolsportactiviteiten.

Concreet betekent dit, dat de combinatiefunctionarissen op basisscholen waar geen vakleerkracht werkt, bewegingslessen kunnen verzorgen (en op basisscholen waar al wel een vakleerkracht is, deze ondersteunen), de groepsleerkrachten adviseren bij het bewegingsonderwijs, sportverenigingen ondersteunen en contacten leggen met (andere) scholen en commerciële sportaanbieders. Bijvoorbeeld door jeugdtrainingen te geven, of het sporten in de wijken en kernen door jeugdigen te helpen uitbreiden, contacten te onderhouden met BSO-organisaties, en het sportaanbod binnen BSO's te coördineren dan wel ondersteuning te bieden bij de uitvoering.

Beoogd effect.

- Uitbreiden van het dagelijks sport- en bewegingsaanbod naar alle scholen voor het primaire en voortgezet onderwijs
- 20% van de verenigingen in Valkenswaard is actief betrokken bij het dagelijks sport- en beweegaanbod op de scholen in Valkenswaard

Rol onderwijs en sportaanbieders.

De onderwijs- en kinderopvanginstellingen en de (commerciële en niet-commerciële) sportaanbieders leveren een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een dagelijks sport- en beweegaanbod voor de jeugd, zowel binnen als buiten de reguliere schooltijden.

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente draagt zorg voor een structurele inzet van deskundigheid in de vorm van combinatiefuncties. Daarbij treedt de gemeente in overleg met de schoolbesturen en de Sportraad over de meest adequate inzet van de combinatiefuncties.

Betrokkenen.

Primair onderwijs, SG Were Di, sportverenigingen, Sportraad, commerciële organisaties/sportaanbieders, organisaties voor kinderopvang en buitenschoolse opvang

6.2 Sport en bewegen voor senioren

De ouderen als doelgroep van het sportbeleid zullen de komende jaren – alleen al vanwege het tegengaan van bewegingsachterstand en overgewicht – aandacht blijven vragen. We zien in Valkenswaard het verschijnsel van 'dubbele vergrijzing': het aandeel ouderen binnen het totaal van de bevolking neemt toe én de gemiddelde leeftijd stijgt. De afgelopen jaren zijn veel meer senioren (55+ ers) gaan sporten. Op veel plaatsen zijn tal van senioren groepen actief. Het bewegingsaanbod voor senioren en ouderen is aanzienlijk verbreed.

Beleidsambitie.

De gemeente houdt rekening met de gevolgen van de dubbele vergrijzing voor de sport door de komende jaren voor de groep senioren (55 +) te stimuleren dat de verenigingen een passend aanbod en / of speciale arrangementen gaan ontwikkelen, al of niet in onderlinge samenwerkingsverbanden.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Belangrijk is een aanpak op het niveau van wijken en kernen, omdat voor deze doelgroep bereikbaarheid, beschikbaarheid en toegankelijkheid van voorzieningen cruciaal zijn. Meer dan nu het geval is, zouden sportverenigingen zich moeten openstellen voor sportende ouderen en speciale arrangementen moeten ontwikkelen om ouderen een op hun behoeften aangepast aanbod te kunnen doen. In het bijzonder voor laagdrempelige

takken van sport als gymnastiek, zwemmen, wandelen, fietsen, atletiek, denksporten, jeu de boules en biljarten, zien wij grote kansen. Sportbeoefening in de 21^e eeuw is allang niet meer een jongmenselijke activiteit, waarin het enkel gaat om competitie en prestatie. Zo is bijvoorbeeld Paladijn in samenwerking met het Senioren Beraad Valkenswaard gestart met initiatieven als wandelen in de wijk, GALM en fifty-fit.

Naast de benadering op wijk- en kernniveau biedt sportpark den Dries uitstekende mogelijkheden om meer senioren (buiten) aan het sporten / bewegen te krijgen. Een aantal aanbieders o.a. Valkencourt, de Wedert en de daar gehuisveste sportverenigingen richten zich al op deze doelgroep. Ook het gebied werkt mee: wandel- en fietspaden doorkruisen het park; vanaf het sportpark is een aantrekkelijke looproute te volgen naar het dichtbijgelegen bosgebied.

Beoogd effect.

In 2016 is het aantal sportverenigingen dat in Valkenswaard activiteiten voor de groep senioren (55+) ontplooit met 25% toegenomen.

Rol sportaanbieders.

Van de (commerciële en niet-commerciële) sportaanbieders wordt verwacht dat zij een actieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van een dagelijks sport- en beweegaanbod voor de groep senioren (55+).

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente bouwt bestaande subsidieregelingen om tot regelingen die verenigingen stimuleren tot het nemen van initiatieven om groepen senioren (55+) een sport- en beweegaanbod te doen.

Betrokkenen.

Sportverenigingen, Seniorenbelang Valkenswaard, Paladijn

6.3 Aangepast sporten

De gemeente kent een grote waarde toe aan het sporten door mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking. Tot deze sporters rekenen we actieve sporters met:

- een auditieve beperking (doven en slechthorenden);
- een visuele beperking (blinden en slechtzienden);
- een lichamelijke beperking (al dan niet rolstoelgebruikend);
- een verstandelijke beperking;
- een chronische aandoening.

De gemeente wil het aangepast sporten blijvend stimuleren vanwege de vele positieve maatschappelijke effecten die het sporten door mensen met een beperking opleveren. Denk hierbij aan de algemene gezondheidsbevordering, de mogelijkheid om sociaal isolement te doorbreken en het verhogen van de weerbaarheid: fysiek en mentaal.

Beleidsambitie.

Het beleid richt zich de komende jaren op toeleiding van mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking naar sportverenigingen of andere sportorganisaties. De gemeente zal verenigingen of organisaties faciliteren, die deze sporters uit Valkenswaard in staat stellen om sport te beoefenen.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Een plezierige kennismaking met sport en bewegen is de eerste stap naar blijvende sportbeoefening. Het Platform Gehandicapten Valkenswaard en de Wmo-Adviesraad hebben tal van nuttige aanbevelingen gegeven, variërend van toegankelijk maken van voorzieningen, organisatorische integratie, subsidiëring van activiteiten tot het verstrekken van individuele vergoedingen in het kader van de Wmo.

Uit landelijk onderzoek (2008) blijkt dat sportdeelname van mensen met een beperking weliswaar toeneemt, maar nog steeds ca 20% achterblijft bij mensen die geen beperking hebben. Die cijfers zullen voor Valkenswaard, zo nemen wij aan, niet wezenlijk verschillen. Alle aanleiding om het sporten door inwoners van Valkenswaard met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking blijvend te stimuleren.

Beoogd effect.

In 2016 zijn is de sportdeelname van mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking toegenomen tot een (kwantitatief) vergelijkbare sportdeelname als van mensen zonder lichamelijke en/of geestelijke beperking (naar de huidige stand van zaken een toename van 20%).

Rol sportaanbieders:

De (commerciële en niet-commerciële) sportaanbieders leveren een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een dagelijks sport- en beweegaanbod voor de groep mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking.

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente bouwt bestaande subsidieregelingen om tot regelingen die sportverenigingen en andere organisaties stimuleren tot het nemen van initiatieven voor aangepaste sportbeoefening door gehandicapten.

Betrokkenen.

Platform Gehandicapten Valkenswaard, sportverenigingen en andere organisaties in de Kempen.

6.4 Bestrijding Overgewicht en bewegingsachterstanden

Uit de jaarlijkse monitors van de GGD Brabant Zuidoost komt een verontrustend hoog percentage naar voren van Valkenswaardse inwoners die met overgewicht te kampen hebben. Voor de groep 12 – 18 jarigen is dat 7%, voor de groep 19 – 64 jaar 47% en voor de groep ouder dan 65 zelfs 60%.

Beleidsambitie.

De gemeente wil een actief beleid voeren om overgewicht en bewegingsachterstanden bij de Valkenswaardse bevolking tegen te gaan.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Bewezen is dat de combinatie gezonde voeding en een actieve leefstijl preventief gunstig werkt bij overgewicht en diabetes. Het is dus zaak onze inwoners aan het bewegen te krijgen en goed voor te lichten. We zien een taak weggelegd voor de scholen bijvoorbeeld door het ontwikkelen van speciale lespakketten en het organiseren van gezonde beweegweken. De commerciële sportaanbieders kunnen een nuttige rol vervullen in het bereiken van andere doelgroepen dan de jeugd.

Beoogd effect.

In 2016 is het percentage inwoners dat aan overgewicht lijdt gedaald met 5%

Rol sportaanbieders:

De (commerciële en niet-commerciële) sportaanbieders leveren een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een dagelijks sport- en beweegaanbod voor mensen met overgewicht of een bewegingsachterstand.

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente bouwt de bestaande subsidieregelingen om tot regelingen om (niet-commerciële) initiatieven te ondersteunen die erop gericht zijn om overgewicht te bestrijden.

Betrokkenen.

GGD Brabant Zuidoost, scholen, commerciële sportaanbieders, sportverenigingen.

6.5 Ondersteuning sportverenigingen

Valkenswaard heeft voordeel bij goed functionerende sportverenigingen. In de clubhuizen, de kleedkamers, op de sportvelden en in andere sportaccommodaties zien we plezier, beleving, teamspirit, betrokkenheid en binding. Allemaal factoren waardoor sportverenigingen gezien worden als één van de weinig overgebleven hechte sociale structuren in een sterk geïndividualiseerde samenleving. Daarom hecht de gemeente grote waarde aan het goed functioneren van de circa 100 sportverenigingen. Hun bestaansrecht staat of valt met de kwaliteit van hun sportaanbod en daarbij behorende randvoorwaarden. Verenigingen zijn daarbij afhankelijk van voldoende vrijwilligers die op hun taak berekend zijn. We zien echter een afnemende bereidheid van vrijwilligers om zich in te zetten; iets wat ons zorgen baart.

De sportverenigingen hebben dus baat bij stimulansen op bestuurlijk/organisatorisch vlak. Daar ligt een belangrijk deel van de vrijwilligersproblemen. Het feit dat de gemeente de sportverenigingen een belangrijke maatschappelijke functie toekent impliceert een taakverzwaring voor de vrijwilligers. Voor zover zij niet over de vereiste competenties beschikken, ziet de gemeente het als haar taak ze daarmee toe te rusten. Bijvoorbeeld door het inzetten van combinatiefuncties, stageplaatsen en permanente leerwerkplaatsen. Met goed kader en een goed bestuur is het goed samenwerken en ontstaan meer garanties voor een adequate uitvoering van het sportbeleid, zowel voor de gemeente als voor de sportverenigingen.

Ook de huidige coalitie hecht grote waarde aan een goede ondersteuning, getuige het coalitieprogramma:

Ondersteuning wordt geboden bij het zoeken naar oplossingen voor tekorten aan voldoende kader voor de aansturing van de verenigingen en organisaties. Verenigingen krijgen, indien gewenst en noodzakelijk, actieve ondersteuning bij het scholen van het bestaande kader en bij het vinden van nieuw kader (o.a. actieve rol vrijwilligerscentrale, sportraad).

Beleidsambitie.

De gemeente wil, samen met de Sportraad en de sportverenigingen, op basis van een goede analyse komen tot adequate oplossingen voor de knelpunten die verenigingen ervaren bij het behouden en verwerven van voldoende kader en vrijwilligers. Binnen deze context wil de gemeente de samenwerking tussen de verenigingen stimuleren.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

De gemeente voorziet al in een aantal stimuleringsmaatregelen. Zo is er een steunpunt en informatiepunt vrijwilligerswerk (Paladijn), voor alle vrijwilligers is een collectieve verzekering afgesloten en er zijn subsidies voor deskundigheidsbevordering. Verder heeft de gemeente in 2011 een vrijwilligersbeleid opgesteld en een uitvoeringsprogramma voor 2011. Hierin wordt o.a. voorgesteld op lokaal niveau een beursvloer op te zetten en een website te introduceren speciaal gericht op vrijwilligerswerk.

Om tot adequate oplossingen te komen voor de sport is het aanvullend verstandig te analyseren welke knelpunten er spelen en met welke oorzaken. Vanuit deze analyse binnen het beleidsveld sport kan vervolgens input worden geleverd binnen het bredere traject voor vrijwilligerswerk, waarbij gewerkt wordt met jaarlijkse uitvoeringsplannen. Op dit moment is de vertegenwoordiging van de sportraad in de klankbordgroep voor vrijwilligersbeleid niet adequaat verankerd.

De gemeente wil ook de samenwerking tussen verenigingen stimuleren. Door schaalvergroting en samenvoeging van activiteiten kunnen verenigingen efficiencywinst boeken. Niet alleen kan winst worden geboekt op het vlak van gezamenlijke inkoop of gezamenlijk beheer, bij verdergaande samenwerking kunnen ook ondersteunende taken worden samengevoegd. Samenwerking kan echter niet worden afgedwongen. De wil om resultaat te bereiken en draagvlak zijn belangrijke factoren. Daarom heeft de gemeente al een paar bijeenkomsten geïnitieerd voor enkele takken van sport (waarin meerdere verenigingen actief zijn) met als thema : hoe zien verenigingen de toekomst en welke rol kan samenwerking daarin vervullen ? De gemeente zal dit onderwerp in de komende jaren met enige regelmaat blijven aanroeren.

Beoogd effect.

Het aantal niet ingevulde posities bij sportverenigingen in kader- en vrijwilligersfuncties is in 2016 gedaald met 25%

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente treedt in overleg met de Sportraad om te komen tot een goede analyse van de knelpunten en oorzaken. Op basis daarvan kunnen mogelijke oplossingen als input worden aangedragen bij het uitvoeringsprogramma voor vrijwilligersbeleid of, zo nodig, tot separate actie leiden. De gemeente bouwt op basis van de analyse en mogelijke oplossingen de bestaande subsidieregelingen om tot regelingen die ingezet kunnen worden voor verenigingsondersteuning, samenwerkingsinitiatieven en deskundigheidsbevordering.

Rol sportaanbieders:

Bij de sportverenigingen zit de kennis van de praktijk. Zij leveren de input voor de analyse van knelpunten bij het behouden en werven van voldoende kader en vrijwilligers. Zij toetsen ook de haalbaarheid van de gekozen oplossingen.

Rol Sportraad.

De Sportraad adviseert over het te volgen proces om te komen tot een goede analyse. Zij spoort de verenigingen aan de gevraagde input te leveren en toetst eventuele oplossingen op te verwachten haalbaarheid en effectiviteit. Daarnaast ziet de gemeente een actieve rol weggelegd voor vertegenwoordiging van de sportraad in de klankbordgroep voor het vrijwilligersbeleid.

Betrokkenen.

Sportverenigingen, Sportraad, klankbordgroep vrijwilligersbeleid.

7 Beleidsambities sportaccommodaties

Om de gestelde ambities waar te kunnen maken moeten de voorzieningen kwalitatief op orde zijn. De Welzijnsvisie geeft aan dat er een netwerk van voorzieningen moet zijn, waarin samenhang zit en waarin die voorzieningen bereikbaar, betaalbaar en toegankelijk moeten zijn.

In de afgelopen jaren heeft de gemeente plannen gemaakt voor de doorontwikkeling en upgradering van Den Dries met een uitbreiding en upgradering van de hockeyaccommodatie en een upgradering van een voetbalgrasveld tot een kunstgrasveld. Binnen de mogelijkheden zijn de golfvoorzieningen behouden, maar heeft de golfvereniging per saldo ruimte moeten prijsgeven.

Valkenswaard is inmiddels verrijkt met de schoolcampus van Were Di waarin een moderne binnensportaccommodatie is opgenomen. Valkencourt heeft geïnvesteerd in een accommodatie die inspeelt op individuele sportbeoefening en fitness.

Dat wil echter niet zeggen dat voorzieningen op orde zijn.

Vanuit de georganiseerde sport is met name ten aanzien van de sportaccommodaties in Valkenswaard een aantal kritische opmerkingen gemaakt:

- de binnensportaccommodaties voldoen niet aan de kwaliteitseisen, waardoor sportverenigingen moeten uitwijken naar accommodaties buiten Valkenswaard
- het onderscheid in basissport- en niet basissportvoorzieningen is onrechtvaardig
- het zwembad vraagt om een standpunt van de gemeente ten aanzien van de toekomst
- op sportpark Den Dries is sprake van ruimtelijke druk
- het Eurocircuit vraagt om een toekomstvisie
- er is een duidelijke vraag naar kunstgras vanuit de voetbalverenigingen

De gemeente wil de komende beleidsperiode inzetten op het tot stand brengen van een eigentijds en kwalitatief goed voorzieningenpakket, samen met de partners die daar belang bij hebben.

Daarvoor zijn investeringen nodig in:

1. Kwalitatief goede binnensportaccommodaties
2. Een kwalitatief goede zwemaccommodatie
3. Multifunctionele voorzieningen op wijkniveau
4. Een geoptimaliseerd sportpark den Dries
5. Een toekomstbestendig Eurocircuit

7.1 Kwalitatief goede binnensportaccommodatie

Hoewel de binnensportaccommodaties goed verspreid zijn over de gemeente en elke kern beschikt over een basisvoorzieningen- pakket, schort het aan de kwaliteit van deze accommodaties. De meeste bevinden zich aan het einde van hun levenscyclus en voldoen niet aan de sporttechnische eisen die de sportbonden stellen. De Amundsenhal en de Dennenberg zijn daarvan de duidelijkste voorbeelden. Maar ook meerdere gymlokalen uit de jaren '70 zijn gedateerd en niet meer geschikt voor het moderne bewegingsonderwijs, laat staan voor gebruik door de georganiseerde sport.

Dat de Amundsenhal vervangen moet worden staat buiten kijf: de hal is verouderd en voldoet niet meer aan de sporttechnische eisen van de moderne tijd. Dat geldt evenzeer voor rollerhal De Dennenberg.

De gemeente beschikt behalve de Amundsenhal en rollerhal De Dennenberg over sporthal De Belleman. Deze sporthal is vanwege de beperkte vloerafmeting niet optimaal inzetbaar voor alle sporten (wedstrijden). In de sporthal bij Were Di ontbreekt een tribune en een horecafaciliteit, waardoor deze niet geschikt is voor wedstrijden. Deze kwalitatieve eigenschappen zorgen ervoor dat, ondanks de nodige vloeroppervlakte voor de binnensport, de binnensportaccommodaties in onvoldoende mate kunnen voorzien in de vraag.

Volgens het coalitieprogramma ligt hier ook de hoogste prioriteit:

Eerst een oplossing realiseren voor de accommodatieproblemen van de binnensport en dan pas investeren in verdere uitwerking van de ruimtelijke visie op sportpark Den Dries.

SG Were Di beschikt over een binnensportaccommodatie die, afgezien van tribune en horeca, voldoet aan de sporttechnische kwaliteiten van de huidige tijd. Bovendien bevinden zich in hetzelfde complex behalve een sporthal nog een viertal gymzalen. Er zijn meerdere redenen die ervoor pleiten sportgebruik en onderwijsgebruik te combineren. De samenwerking tussen onderwijs en sport en de wijze waarop de gemeente die samenwerking wil stimuleren zijn al aan bod gekomen in het vorige hoofdstuk. Maar ook uit exploitatietechnisch oogpunt is gecombineerd gebruik door sport en onderwijs van belang. Separate hallen voor onderwijs en voor sport leggen immers een onnodige financiële claim op de gemeente.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft naar een snelle en adequate oplossing voor de binnensportaccommodatie. Hierbij streeft de gemeente naar een doelmatig gebruik van het maatschappelijk vastgoed, bijvoorbeeld door onderwijsgebruik en sportgebruik met elkaar te combineren of door gecombineerd gebruik door meerdere sporttakken.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden. Upgrading van het sportcomplex bij SG Were Di met in elk geval een tribune en horecafaciliteit kan al een belangrijke bijdrage leveren aan de bovenstaande beleidsambitie, en daarmee aan de ambitie en doelstellingen van de beleidsvisie sport en bewegen, maar hiervoor is tot dusverre niet gekozen.

Volgens de Structuurvisie verdient een concentratie van georganiseerde sporten op den Dries de voorkeur. Deze locatie bevindt zich op relatief korte afstand van SG Were Di, maar daartussen bevindt zich een drukke verkeersweg. Verder is op sportpark Den Dries sprake van een ruimtelijke druk (zie par. 7.4). S.V. Valkenswaard heeft al in een eerder stadium plannen ontwikkeld voor een zaalvoetbalhal met een multifunctioneel karakter, maar heeft ondersteuning nodig vanuit de gemeente om de hal te kunnen exploiteren.

Voor de gemeente ligt de prioriteit bij het creëren van kwantitatief en kwalitatief voldoende binnensportaccommodatie voor de georganiseerde sport in de volle breedte. De bovenstaande alternatieven kunnen hieraan bijdragen, maar het gaat vooral om een integrale oplossing.

De rollerhal vraagt eveneens om een structurele oplossing. Hier speelt echter ook de vraag in hoeverre het in deze tijd verantwoord is een fors bedrag te investeren in een voorziening voor een kleine groep sporters. Door de voorziening een meer multifunctioneel karakter te geven zou de kwetsbaarheid kunnen worden verkleind en de bruikbaarheid vergroot. De gemeente heeft een quick scan uitgevoerd naar de haalbaarheid van een multifunctionele wijkvoorziening met inbegrip van een rollerfaciliteit op de huidige locatie van de rollerhal. De quick scan wijst uit dat de toegevoegde waarde ten opzichte van de huidige situatie relatief gering is, afgezet tegen de benodigde investering.

De huidige locatie van de rollerhal leent zich voor woningbouw. Dit betekent dat verplaatsing van de rollerhal woningbouwopbrengsten mogelijk maakt op de huidige locatie. Daarmee kan woningbouw als kostendrager worden gezien voor een nieuwe ontwikkeling. Verplaatsing biedt daarnaast het voordeel dat de sportactiviteiten doorgang kunnen blijven vinden, indien eerst op een andere locatie een nieuwe hal wordt gerealiseerd. Zo zou het sportcomplex bij De Valk een alternatief kunnen zijn, maar ook integratie met een eventueel te realiseren multifunctionele sporthal.

Naar welk scenario de voorkeur ook uitgaat, elk scenario vraagt om de beschikbaarheid van financiële middelen. Deze middelen zijn niet beschikbaar in de begroting en het meerjarenperspectief van de gemeente.

Zowel deze beleidsvisie op sport en bewegen met de bijbehorende beleidsambities als het coalitieprogramma, maar ook – en niet in de laatste plaats - de sportverenigingen, vragen om slagvaardigheid in de besluitvorming. De eerste vraag die dan beantwoord dient te worden is de vraag, in hoeverre de gemeente bereid is financiële middelen vrij te maken voor dit doel. Mede gelet op het coalitieprogramma is uitgangspunt in deze beleidsvisie dat het gemeentebestuur op korte termijn richting wil geven aan een oplossing voor de binnensport.

De gemeenteraad is bereid bij de behandeling van de Nota Kaders 2012 en de begroting 2012 (met meerjarenperspectief) een richtinggevende uitspraak te doen met betrekking tot de binnensportaccommodatie. Dit betreft hetzij de locatiekeuze, hetzij de uitspraak of en welke binnensportaccommodatie het bestuur wil vervangen of upgraden en met welke middelen (bijv. wel of geen woningbouw als kostendrager).

Zo kan het gemeentebestuur bepalen dat, ondanks eerder genomen besluiten waarin horeca en tribune bij SG Were Di werden geschrapt, de combinatie onderwijs en sport leidend moet zijn en om die reden nader onderzocht moet worden in hoeverre een dergelijke oplossing (inclusief horeca en tribune) alsnog haalbaar is bij SG Were Di. Een andere keuze is die voor publiek-private samenwerking met S.V. Valkenswaard. Ook kan het gemeentebestuur kaders meegeven voor een oplossing voor de rollerhal. Bijvoorbeeld: de woningbouwopbrengst op de huidige locatie dient als kostendrager voor een nieuwe hal op een nieuwe locatie, waarbij de hal meer multifunctioneel moet kunnen worden ingezet. Zo zou een combinatie gezocht kunnen worden met vechtsporten (waarbij matten de harde vloer bedekken) en inzetbaarheid voor voetbal.

De gemeente streeft een doelmatig gebruik van het maatschappelijk vastgoed na. Van groot belang hierbij is een optimale bezetting van de accommodaties. Om deze bezetting te bewerkstelligen kiest de gemeente Valkenswaard bewust voor een beleidsterreinoverstijgende aanpak. Hieronder wordt verstaan dat nadrukkelijk relaties en dwarsverbanden worden gelegd tussen onderwijs, cultuur, welzijn en sport. Belangrijke instrumenten om invulling aan te geven aan deze integrale benadering zijn multifunctionaliteit en clustervorming. Vooral nieuwbouw biedt realistische kansen. Door aanverwante of elkaar versterkende functies in elkaars nabijheid te situeren, kan worden geprofiteerd van schaal- en synergievoordelen in zowel de realisatie als de exploitatie.

Tevens wil de gemeente mogelijkheden tot publiek-private samenwerking onderzoeken. Voor een brede oriëntatie op het beheer en de exploitatie van alle gemeentelijke accommodaties, inclusief de sportaccommodaties, wordt in 2011 het vastgoed van de gemeente geïnventariseerd en een visie ontwikkeld op het maatschappelijk vastgoed.

In 2011 ontwikkelt de gemeente een visie op maatschappelijk vastgoed. Hierbij komt onder andere aan de orde welke rol private instellingen kunnen spelen in de samenwerking met de gemeente. In beginsel staat de gemeente open voor eventuele private partners die het beheer en de exploitatie van accommodaties vanuit een inhoudelijk perspectief doelmatig kunnen vormgeven. Als voorwaarde geldt dat in dergelijke situaties sprake moet zijn van een win-win situatie, passend binnen de visie.

Beoogd effect.

- Een op de behoefte gericht kwantitatief en kwalitatief adequaat aanbod van voorzieningen
- doelmatig beheer en gebruik van het maatschappelijk vastgoed
- duurzame verankering van de maatschappelijke voorzieningen
- optimale bezetting van gemeentelijke accommodaties
- beleidsterreinoverstijgende samenwerking tussen maatschappelijke (en particuliere) organisaties

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer.

Rol sportaanbieders:

De ontwikkeling van de visie op maatschappelijk vastgoed heeft primair betrekking op de eigendommen van de gemeente zelf. Waar de visie leidt tot gewijzigde inzichten in de beheerstructuur, zal de gemeente met de betrokken sportaanbieders in gesprek gaan. Daarnaast kunnen sportaanbieders hun belangstelling kenbaar maken, indien zij ambities hebben om de verantwoordelijkheid voor het beheer en/of de exploitatie geheel of gedeeltelijk over te nemen van de gemeente.

Rol Sportraad.

De visie op maatschappelijk vastgoed zal ter kennis worden gebracht aan de Sportraad. De Sportraad kan gebruik maken van haar bevoegdheid gevraagd en ongevraagd advies te verstrekken aan het college. Indien wijzigingen worden geboogd in de beheerstructuur van sportaccommodaties zal de Sportraad actief om advies worden gevraagd.

Betrokkenen.

Sportverenigingen, sportaanbieders, Sportraad, onderwijs, culturele en maatschappelijke instellingen, zorginstellingen, corporaties.

7.2 Behoud van het zwembad

Het economisch vrijwel afgeschreven binnen- en buitenbad heeft vervanging en/of vernieuwing. Een afgerond onderzoek heeft duidelijk gemaakt welke varianten op hoofdlijnen gekozen kunnen worden en wat daarvan de consequenties zijn. Vanuit de visie op sport en bewegen streeft de gemeente naar een duurzame binnenbadvoorziening waarin de zwemverenigingen hun ambities (zoals het beoefenen van waterpolo) kwijt kunnen met aandacht voor specifieke doelgroepen binnen de ongeorganiseerde sport. Of dit ook financieel-technisch verantwoord is, kan getoetst worden door private partijen uit te nodigen tot samenwerking. Het buitenbad vervult een belangrijke recreatieve functie, vooral voor de eigen inwoners. Deze functie wil de gemeente, indien ook maar enigszins mogelijk en financieel verantwoord, in stand houden.

In het coalitieprogramma staat over het zwembad:

Uitgangspunt is dat het zwembad zal blijven. De mogelijkheden voor beheer en exploitatie van zwembad en andere (sport-) accommodaties zullen onderzocht worden, waarbij verbetering van efficiency, kwaliteit en toegankelijkheid belangrijke criteria zijn.

De onderstaande beleidsambitie sluit hierbij aan.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft minimaal naar behoud van een duurzame binnenbadvoorziening, primair gericht op de georganiseerde sport en op zwemonderwijs met aandacht voor specifieke doelgroepen binnen de ongeorganiseerde sport. De gemeente streeft tevens naar instandhouding van de buitenbadvoorziening als recreatieve functie.

Wat is er voor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

De gemeente heeft in 2009 een onderzoek laten uitvoeren naar een vijftal scenario's, variërend van behoud van de huidige zwemfunctionaliteit (tevens rekening houdend met een aantal prioriteiten vanuit de zwemverenigingen) tot nieuwbouw van een 3-baden concept met een recreatieve functie. Deze scenario's kunnen zeer behulpzaam zijn bij het onderzoeken van de verschillende opties voor publiek-private samenwerking. Per scenario zijn een programma van eisen opgesteld, een prognose van bezoekersaantallen en de investerings- en exploitatiekosten inzichtelijk gemaakt.

Geconstateerd is dat de component personeelskosten een relatief hoge kostenpost is in de exploitatie van De Wedert. Dat kan een aanwijzing zijn dat er mogelijk efficiencywinst te behalen is door het beheer en de exploitatie in een publiek-private samenwerking te gieten.

De gemeente wil in 2012 een onderzoek afronden naar de mogelijkheden van publiek-private samenwerking in beheer en exploitatie, op basis waarvan een definitieve beslissing kan worden genomen over de toekomst van De Wedert. Criteria bij de beoordeling zijn in elk geval efficiency, kwaliteit en toegankelijkheid.

Beoogd effect.

- behoud van een duurzame binnenbad- en buitenbadvoorziening
- verbetering van de kwaliteit van de binnenbadaccommodatie ten behoeve van de zwemsport (primair gaat het hierbij om een tribune en berging)
- behoud van de buitenbadaccommodatie voor de recreatieve functie
- verbetering van de efficiency in het beheer en de exploitatie
- verbetering van de toegankelijkheid voor doelgroepen (breedtesport)

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer.

Rol sportaanbieders:

De zwemverenigingen en de zwemschool maken deel uit van een werkgroep die bij het onderzoek wordt betrokken. De werkgroep wordt gevraagd input te leveren en tussentijds resultaten van het onderzoek te toetsen.

Rol Sportraad.

De Sportraad krijgt de gelegenheid een vertegenwoordiger af te vaardigen in bovengenoemde werkgroep.

Betrokkenen.

Zwemverenigingen, zwemschool, Sportraad.

7.3 Multifunctionele voorzieningen op wijkniveau

Willen we meer mensen aan het sporten krijgen dan moeten er laagdrempelige en aantrekkelijke voorzieningen beschikbaar zijn die goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Een leefomgeving die uitnodigt tot sporten en bewegen levert een bijdrage aan een goed sportklimaat. Zowel voor de jeugd als voor ouderen geldt dat zij dichtbij huis moeten kunnen sporten. Gymnastieklokalen en openbare speelruimtes kunnen hierbij een nuttige functie vervullen.

Om de jeugd van Valkenswaard de mogelijkheid te bieden dagelijks in of na schooltijd te sporten zullen randvoorwaarden moeten worden ingevuld. Vooral op wijk- en kernniveau en in de buurt van scholen voor het primair onderwijs.

De tijd, waarin voldoende geld beschikbaar was om per thema of per functie een voorziening in te richten, is voorbij. Het leggen van combinaties kan ervoor zorgen dat met minder middelen voorzieningen gerealiseerd cq. in stand kunnen worden gehouden, zowel qua stichting als qua exploitatie. Dit betekent dat de gemeente in de toekomst de ontwikkeling van geclusterde voorzieningen mogelijk wil maken door functies als sport, onderwijs, buurtwerk, gezondheidszorg bij elkaar te brengen.

Qua sportfunctionaliteit hebben de meeste gymlokalen hun langste tijd gehad. Afmetingen (vooral hoogte en uitloop), inrichting en inventaris voldoen niet meer aan de huidige en toekomstige behoeften van sportbeoefenaren en van het moderne bewegingsonderwijs. De onderwijskundige en sporttechnische kwaliteit van gymlokalen behoeven op termijn verbetering.⁴ Die kwaliteitsverbetering krijgt zijn neerslag in andere afmetingen dan de tot nu toe gebruikelijke 12 x 21 x 5 m, een eigentijdse inrichting en inventaris. Daardoor wordt een kwalitatief beter gebruik zowel door het bewegingsonderwijs als door sportverenigingen en buurt -en wijkgroepen mogelijk.

⁴ Zie daarvoor ook aanbevelingen van landelijke belangenorganisaties: de KVLO en LC, opgenomen in "De gymaccommodatie, gebruik, waardering en toekomst"

Kijkend naar de kwaliteit van de sportaccommodaties in Valkenswaard, ligt de hoogste prioriteit bij multifunctionele accommodaties voor de georganiseerde binnensport met een wijkoverstijgende functie (o.a. sporthal, rollerhal). Aan de upgradering van accommodaties in de wijk kennen we voornamelijk een lagere prioriteit toe in relatie tot de schaars beschikbare, financiële middelen. Dat neemt niet weg dat, wanneer de kansen zich daartoe voordoen, een duurzame investering de voorkeur geniet. Een voorbeeld van een kans die zich voordoet, is de subsidie die de gemeente heeft kunnen binnenhalen ten behoeve van een gymzaal in Borkel en Schaft.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft naar het combineren van functies op het gebied van sport, onderwijs, buurtwerk en gezondheidszorg door nieuwe en bestaande voorzieningen zoveel mogelijk in te richten als multifunctionele accommodaties met een brede wijkfunctie.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

In de paragraaf over de binnensportaccommodatie staat aangekondigd dat de gemeente in 2011 een visie wil ontwikkelen op maatschappelijk vastgoed. Die visie kan van invloed zijn op de wijze waarop de beleidsambitie kan worden nagestreefd. Voornamelijk is uitgangspunt dat de gemeente zich beperkt tot eventuele locaties waar zich nieuwe ontwikkelingen voordoen, om zo geen kansen te laten liggen. De gemeente wil voor eventuele sportaccommodaties met een wijkgerelateerde functie zoveel mogelijk aansluiting zoeken bij de te ontwikkelen visie op maatschappelijk vastgoed.

In relatie tot de schaarse, financiële middelen betekent dit dat in het geval van nieuwe ontwikkelingen op het gebied van onderwijs, zorg en sport de gemeente de mogelijkheden afweegt tot integratie van een meer eigentijdse voorziening met een minimale afmeting van 16 x 24 x 5½m ter vervanging van een gymlokaal. Zoveel als mogelijk wordt aansluiting gezocht bij de nog te ontwikkelen visie op maatschappelijk vastgoed.

Ook kunnen we onze ambities gemakkelijker bereiken als we de sportparken openstellen voor meervoudig gebruik o.a. door scholen en niet-leden van sportverenigingen. Uiteraard zijn daarvoor begeleiding, soepel in gebruik geven en goede gebruiksregels nodig. Wij zien mogelijkheden om de sportparken 't Heike, de Brug en 't Valkennest een meer specifieke op de kern of wijk gerichte functie te laten vervullen doordat de betreffende verenigingsverbanden aangaan met scholen voor het primair onderwijs, met sportverenigingen onderling en eventueel met maatschappelijke functies.

Voor de jeugd, maar inmiddels ook voor de ouderen is het belangrijk dat er voldoende openbare ruimte is die uitnodigt tot spelen en bewegen. Valkenswaard beschikt over voldoende groen, maar niet altijd is er sprake van een uitnodigende inrichting of een plek waar begeleid spelen en sporten kan plaatsvinden.

In de komende vijf jaar wil de gemeente minimaal 2 speelplekken vervangen door multifunctionele ruimtes waar in de wijk gesport en gespeeld kan worden. Om dit te bewerkstelligen wordt optimaal gebruik gemaakt van het Leefbaarheidsfonds (gevoed door grondverkoop aan de woningcorporatie).

Beoogd effect.

- laagdrempelig toegankelijke wijkvoorzieningen met een brede functie
- een leefomgeving die uitnodigt tot sporten en bewegen
- verbetering van de voorzieningen voor het bewegingsonderwijs
- verbetering van de toegankelijkheid voor doelgroepen (breedtesport)

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer, maar niet noodzakelijkerwijs. De gemeente nodigt de betrokken partijen uit om ook met initiatieven te komen. Met name van de woningcorporaties wordt een actieve rol verwacht op het gebied van verbetering van de leefomgeving.

Rol sportaanbieders:

Sportaanbieders kunnen aanhaken bij initiatieven. Daarnaast leveren sportaanbieders een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van een passend sport- en beweegaanbod voor doelgroepen in de wijk.

Rol Sportraad.

De Sportraad heeft hierin geen specifieke rol, anders dan het signaleren van kansen en bedreigingen.

Betrokkenen.

Onderwijs, organisaties voor kinderopvang en buitenschoolse opvang, woningcorporaties, gezondheidsinstellingen en sportaanbieders die in de betreffende wijk actief zijn of willen zijn.

7.4 Een geoptimaliseerd sportpark Den Dries

Sportpark Den Dries heeft alle kenmerken van wat men wel een sportconcentratiegebied noemt. Gelegen aan de noordkant en dicht bij een aantal woonwijken functioneert het park als een groene long en als uitloopegebied. Den Dries heeft een verscheidenheid aan functies en gebruikers. Atletiek, hockey, voetbal, rugby, tennis en golf behoren tot de mogelijkheden als het om buitensporten gaat. Verder maken Valkencourt en de Wedert deel uit van het sportvoorzieningspakket. Stayokay is als verblijfsvoorziening met veel sportgerelateerd gebruik een cruciale speler op het park. Het gebied wordt doorkruist door fiets- en wandelpaden en heeft verder een groot parkeerterrein, dat multifunctioneel gebruikt kan worden. Den Dries is dus veel meer dan een wijkvoorziening en heeft voor Valkenswaard een stedelijke functie en vooral een gebied waarin de georganiseerde sporten opereren. Daarnaast leent Den Dries zich voor recreatief medegebruik. Primair voor de inwoners van omliggende wijken, maar ook voor de overige inwoners van Valkenswaard.

Optimale benutting.

In de ontwikkelingsvisie voor sportpark Den Dries heeft tot nu toe vooral het noodzakelijke voorzieningenniveau centraal gestaan. Daaraan hoeft niets veranderd te worden, maar wel iets toegevoegd. Den Dries heeft onmiskenbare kwaliteiten en een op onderdelen nog onbenut potentieel. Vooral op het gebied van samenhang in voorzieningen en activiteiten en samenwerking tussen gebruikers, exploitanten en beheerder kan nog veel winst gehaald worden. Een samenhangende aanpak en het aanjagen van samenwerkingsverbanden vragen om een gecoördineerd beheer. Gebruiksmogelijkheden en gebruiksgemak zullen daardoor worden vergroot.

Daartoe wordt gerekend het gezamenlijk met de andere in het gebied aanwezige sportaanbieders/exploitanten ontwikkelen en uitvoeren van arrangementen en activiteitenprogramma's. De boodschap is dan ook: sla de handen inéén. Zorg voor een betere samenwerking, voor gezamenlijke activiteiten en voor een betere afstemming. Leg, zo mogelijk, een verbinding met het concept Veelzijdig Valkenswaard. Het parkbelang, maar ook individuele belangen zijn daarmee gediend.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft naar een vorm van parkmanagement of gezamenlijk beheer met een tweetal taakgebieden:

- het optimaliseren van het beheer en het gebruik van Den Dries
- het gezamenlijk met de andere in het gebied aanwezige sportaanbieders ontwikkelen en uitvoeren van arrangementen en activiteitenprogramma's.

De wijze waarop een dergelijke vorm van parkmanagement of gezamenlijk beheer wordt vormgegeven is onderwerp van gesprek met de Sportraad en de betrokken verenigingen.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Belangrijk is om te komen tot een vorm van samenwerking die breed wordt gedragen door de betrokken verenigingen en instellingen.

In 2012 wil de gemeente het initiatief nemen om de samenwerking op sportpark Den Dries anders vorm te geven, al dan niet in de vorm van parkmanagement of gezamenlijk beheer. De juiste vorm zoekt de gemeente in samenwerking met de direct betrokken partijen en de Sportraad. De gemeente wil hiervoor een pilot opzetten en na twee jaar de eventuele meerwaarde evalueren.

Beoogd effect.

- Een optimale benutting van de beschikbare sportvoorzieningen
- Vergroting van de commerciële potentie van het sportpark
- Intensivering van de samenwerking in de ontwikkeling en uitvoering van arrangementen en activiteiten

Mogelijke bijeffecten.

- schaalvoordelen in gelijksoortige werkzaamheden door een gezamenlijke aanpak (bijvoorbeeld op het gebied van inkoop of administratie)
- Betere stroomlijning in het beroep op kader- en vrijwilligersfuncties of -activiteiten

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer en begeleidt de pilot. Uitgangspunt is die activiteiten gezamenlijk op te pakken, die een meerwaarde opleveren voor het collectief.

Rol sportaanbieders.

Deelname van de sportaanbieders is in principe vrijwillig, maar niet vrijblijvend. De gemeente laat het collectieve belang van de betrokken sportaanbieders prevaleren boven het individuele belang van de sportaanbieder. Vertegenwoordigers van de sportaanbieders binnen het sportpark vormen samen met de gemeente het samenwerkingsverband.

Rol Sportraad.

De Sportraad heeft een ondersteunende en begeleidende adviserende rol in de beginfase (het proces om te komen tot afspraken), maar maakt geen deel uit van de samenwerkingsvorm. Daarna heeft de Sportraad signalerende rol en een adviserende rol op aanvraag.

Betrokkenen.

De sportverenigingen die gevestigd zijn op sportpark Den Dries, Stayokay, Valkencourt, zwemschool.

Ruimtelijke uitbreiding.

Optimalisatie van het gebruik hoeft niet te betekenen dat sprake is van een toename van de ruimtelijke druk. Die ruimtelijke druk heeft vooral te maken met de groei van enkele verenigingen, terwijl ruimte voor uitbreiding ontbreekt. Zo heeft de uitbreiding van de hockeyvoorzieningen al twee keer een claim gelegd op de ruimte binnen het sportpark met als gevolg dat de golfvereniging aan gebruiksmogelijkheden moest inleveren. Om een nog grotere claim op de ruimte te voorkomen in verband met de groei van S.V. Valkenswaard is de voetbalcapaciteit een impuls gegeven met de aanleg van een kunstgrasveld. Deze feiten illustreren de ruimtelijke druk op het sportpark. In de concept ruimtelijke visie voor sportpark Den Dries is als lange termijn oplossing aanbevolen om te onderzoeken of uitbreiding van het sportpark in noordoostelijke richting een haalbare optie is.

Het coalitieprogramma sluit hierbij aan:

Indien mogelijk overgaan tot uitbreiding van sportpark Den Dries in noordoostelijke richting (bij de golfbanen / hockeyvelden)

De golfvereniging heeft zelf dit initiatief opgepakt en een voorbereidingstraject in gang gezet dat de maximaal haalbare kansen biedt om uitbreiding van het sportpark gerealiseerd te kunnen krijgen. Immers:

- door een intensiever gebruik van de sportvoorzieningen op het sportpark (evenementen, grote clubtoernooien, schoolspordagen basis- en voortgezet onderwijs, breedtesportprojecten, naschoolse clinics, intensiever gebruik kunstgras) zijn meer beperkingen ontstaan ten aanzien van de speelmogelijkheden voor de leden van de golfvereniging;
- er is geen ruimte meer voor uitbreiding van andere verenigingen zonder greens en fairways te verplaatsen of op te offeren;
- door het intensiever gebruik is de veiligheid van sporters en bezoekers in toenemende mate een zorg: de fairways, afslagen en greens liggen verspreid over het gehele sportpark.

Beleidsambitie.

De gemeente ondersteunt het initiatief van de golfvereniging van harte met het oog op het sportieve en maatschappelijke belang en streeft, samen met de golfvereniging, naar een oplossing van de ruimtelijke druk op sportpark Den Dries door medewerking aan het onderzoek naar de haalbaarheid van een uitbreiding in noordoostelijke richting.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

De initiatieven van de golfvereniging zijn een voorbeeld van particulier initiatief, dat de gemeente graag wil ondersteunen. Dit initiatief sluit volledig aan bij de beleidsambities in deze nota. De golfvereniging draagt de kosten, huurt externe expertise in en voert de onderzoeken uit die in dit kader van belang zijn.

De gemeente sluit een intentieovereenkomst met de golfvereniging en stelt een plan van aanpak op, waarin de inhoudelijke, bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden van de betrokken partners zijn opgenomen. Omdat de haalbaarheid in grote mate afhankelijk is van medewerking vanuit de provincie, zullen momenten worden ingebouwd waarop een 'go – no go' beslissing aan de orde is.

Beoogd effect.

- Vermindering van de ruimtelijke druk binnen het sportpark
- Vergroting van de veiligheid op het sportpark
- Verbetering van de kwaliteit van de laagdrempelige golfvoorziening
- Voldoende ruimte voor de breedtesportactiviteiten

Rol gemeente.

Niet de gemeente, maar de golfvereniging (met de daaraan verwante Stichting golfbevordering) is initiatiefnemer. De gemeente verleent medewerking aan de ruimtelijke procedure, mits er kansen liggen dat de Provincie medewerking verleent.

Rol sportaanbieders.

Zolang de ruimtelijke procedure voor de beoogde uitbreiding iets is van en voor de golfvereniging, hebben de overige sportaanbieders geen rol. Wel zullen zij regelmatig worden geïnformeerd over de stand van zaken. Mocht het tot een uitbreiding komen, dan worden de sportaanbieders van sportpark Den Dries geraadpleegd ten behoeve van een mogelijke herindeling.

Rol Sportraad.

De Sportraad heeft een adviserende rol bij een eventuele herindeling, mocht dat aan de orde zijn. Ten aanzien van de ruimtelijke procedure is geen rol weggelegd voor de Sportraad.

Betrokkenen.

De collega sportverenigingen en –aanbieders die gevestigd zijn op sportpark Den Dries, alsmede Stayokay.

7.5 Het Eurocircuit

Het Eurocircuit zorgt voor landelijke en zelfs internationale bekendheid van Valkenswaard. Het circuit herbergt een uniek cluster van lawaaisporten en biedt ruimte aan de wielersport en BMX, naast de aanwezigheid van politiehondensport. Door de ligging dichtbij het natuureservaat de Malpie en met andere (commerciële) vrijetijdsvoorzieningen, zoals bungalowpark de Kempervennen, Rofra en Montana Snowcenter, direct in de buurt zijn er interessante ontwikkelingskansen voor toeristisch recreatief medegebruik. De eigendomssituatie en het beheer en onderhoud van het complex zijn niet eenduidig geregeld en de verenigingen worden de laatste jaren geconfronteerd met kortlopende huurovereenkomsten. Daarom ziet de gemeente het in deze beleidsperiode als haar taak de huidige benutting, met name door de georganiseerde sport beter te reguleren en te optimaliseren.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft naar een toekomstbestendig Eurocircuit met een beheerstructuur, waarin de verenigingen duurzaam hun ambities kwijt kunnen en waarin duidelijkheid en zekerheid bestaat ten aanzien van de beheer- en huursituatie. De gemeente start daarnaast een bestemmingsplanprocedure, rekening houdend met de huidige opstallen en voornemens van de gebruikers.

De gemeente wil hierbij uitdrukkelijk rekening houden met de wensen van de huidige gebruikers. Deze wensen zijn geïnventariseerd. Omdat de behoefte aan extra, geluidproducerende activiteiten beperkt is en een eventuele uitbreiding van activiteiten een MER-plicht met zich meebrengt, ligt de focus primair op het faciliteren van de huidige activiteiten en een aantal ruimtelijke wensen van de verenigingen. Zo willen de verenigingen de parkeergelegenheid graag verbeterd zien en ambieert Lion d'Or een tweede startheuvel. Secundair kan gedacht worden aan eventuele, aanvullende toeristisch-recreatieve activiteiten met het oog op een optimale benutting van het complex.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

De gemeente heeft geconstateerd dat de bebouwing, dat wil zeggen de opstallen van de verenigingen op het Eurocircuit, het toegestane aantal m² volgens het bestemmingsplan overschrijdt. Dit betekent niet alleen dat, om het functioneren van die verenigingen te ondersteunen, een bestemmingsplanprocedure moet worden opgestart. Ook zal het nodig zijn de verenigingen die ruimte te bieden die zij in de nabije toekomst nodig hebben om te kunnen voldoen aan de sporttechnische vereisten. Daartoe treedt de gemeente in eerste instantie in overleg met de verenigingen zelf. Hierbij spelen de ontwikkelingskansen voor toeristisch-recreatief medegebruik een rol met als doel een win-win situatie te bereiken voor zowel de exploitatie van het terrein als het toeristisch-recreatief aanbod in Valkenswaard (eventueel aanhakend bij het concept Veelzijdig Valkenswaard). Tegen deze achtergrond wil de gemeente de verenigingen duidelijkheid en zekerheden bieden voor het organiseren van (inter-) nationale sportevenementen, in elk geval door huurovereenkomsten aan te gaan voor een langere termijn.

In 2011 zijn de uitgangspunten voor de wijziging van het bestemmingsplan in samenspraak met de sportverenigingen (gebruikers) en de Sportraad vastgesteld, op basis waarvan de bestemmingsplanprocedure in gang gezet wordt. Tevens hebben de verenigingen zicht op hun toekomstige huursituatie, op grond waarvan zij hun ambities kunnen oppakken. Daarbij staan langdurige huurovereenkomsten en de wijze waarop het beheer en de exploitatie van het Eurocircuit wordt vormgegeven centraal.

Beoogd effect.

- Continuïteit in het sportaanbod
- De verenigingen faciliteren om op grond van een duurzame beheer- en huursituatie internationale en nationale sportevenementen aan te trekken voor een langere periode
- Verbetering van de parkeermogelijkheden en -regulering bij evenementen
- In stand houden van de naamsbekendheid van het Eurocircuit
- Een optimale en toekomstbestendige exploitatie van de sportvoorzieningen (eventueel door toevoeging van toeristisch-recreatieve activiteiten)

Rol gemeente.

De gemeente is eigenaar van het gebied, maar niet van de meeste door de sportverenigingen aangebrachte voorzieningen. De gemeente wil komen tot een vorm van samenwerking in beheer en exploitatie die voor de verenigingen en de gemeente perspectief biedt voor de toekomst. Daarnaast heeft de gemeente een faciliterende rol: aanpassing van het bestemmingsplan en nieuwe huurovereenkomsten met een langere looptijd krijgen hoge prioriteit.

Rol sportaanbieders.

De sportverenigingen op het Eurocircuit zijn in het verleden voor een belangrijk deel zelfvoorzienend geweest. Bij verenigingen in de lawaaisport dreigt op de langere termijn de continuïteit in gevaar te komen (geen opvolging in kaderfuncties, financiële exploitatie op de langere termijn). Samen met de verenigingen wil de gemeente de mogelijkheden bestuderen om te komen tot een duurzame exploitatie en samenwerking. Van de sportverenigingen wordt verwacht dat zij openstaan voor andere vormen van beheer of exploitatie.

Rol Sportraad.

De Sportraad kan de verenigingen op het Eurocircuit en de gemeente bijstaan met advies en expertise.

Betrokkenen.

De sportverenigingen op het Eurocircuit, Sportraad.

7.6 Sporttechnische eisen en kunstgras

Als voorbeeld van een combinatie tussen onderwijs, welzijn en sport, die zijn waarde heeft bewezen, is de brede school een bekend voorbeeld. Maar ook het inzetten van sportaccommodaties en sportverenigingen ten behoeve van bijvoorbeeld naschoolse opvang of buurtactiviteiten geldt als een combinatie van functies. In dit verband kan ook de toepassing van kunstgras op sportparken worden gezien als een multifunctionele ondergrond om naast sport ook andersoortig gebruik mogelijk te maken. Kunstgras heeft een hogere bespelingsintensiteit, waardoor velden de gehele dag en voor meerdere doeleinden kunnen worden gebruikt.

Natuurgrasvelden vragen relatief lage investering, maar een arbeidsintensief onderhoud. Dat betekent een hoge kostenpost voor personele inzet. Kunstgras vraagt een hoge investering aan de voorkant, maar het onderhoud is veel minder arbeidsintensief. Aangezien de voetbalsport een aanzienlijk deel van de buitensportcapaciteit vormt in termen van natuurgrasvelden, overlegt de gemeente momenteel met de voetbalverenigingen over mogelijkheden tot zelfwerkzaamheid ten aanzien van toezicht en onderhoud. De voetbalverenigingen zijn bereid tot constructief meedenken. Wel is naar voren gekomen dat dit vraagt om een nul-situatie met betrekking tot de kwaliteit van de velden.

Vanuit de voetbalverenigingen wordt overigens al langere tijd met enige regelmaat een pleidooi gehouden voor het vervangen van natuurgrasvelden door kunstgrasvelden. Voordeel voor de gemeente kan verder zijn dat één kunstgrasveld twee natuurgrasvelden kan vervangen qua bespeelbaarheid.

Het hiervoor gestelde biedt dus kansen om op meerdere vlakken winst te boeken, als het gaat om onze ambities.

Beleidsambitie.

De gemeente streeft naar een goede balans tussen sporttechnische eisen, een gecombineerd gebruik van ruimte, bespeelbaarheid van de velden, zelfwerkzaamheid van de sportverenigingen, betaalbaarheid van het gebruik en kosten van onderhoud bij de afweging om natuurgrasvelden te vervangen door kunstgrasvelden.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Dit betekent dat goed zicht moet ontstaan op de samenstelling van de kosten, de bereidheid van de sportverenigingen om zelf werkzaamheden te verrichten (maar ook de mogelijk- of onmogelijkheden om hier vrijwilligers voor warm te krijgen), de vereiste nul-situatie, de kosten die een eventuele vervanging met zich meebrengt en de mate waarin de verenigingen door middel van eigen financiële draagkracht kunnen bijdragen in een dergelijke kwaliteitsverbetering. Dit kan leiden tot verschillende resultaten voor verschillende locaties. In dat geval is het van belang om te komen tot criteria, wanneer wel of niet een ontwikkeling van natuurgras naar kunstgras tot een reële optie leidt.

De gemeente wil onderzoeken of, zonder dat dit hoeft te leiden tot (wezenlijk) hogere kosten op jaarbasis, een ontwikkeling van natuurgras naar kunstgras tot de mogelijkheden behoort. Bij een reële haalbaarheid wil de gemeente hiervoor samen met de voetbalverenigingen en de Sportraad criteria opstellen. De voetbalverenigingen hebben verreweg het grootste aandeel in het gebruik van natuurgras. Daarbij zal ook de mogelijkheid worden betrokken door middel van zelfwerkzaamheid de huurtarieven voor hetzij natuurgras, hetzij kunstgras betaalbaar te houden.

Beoogd effect.

- Verbetering van de kwaliteit en toegankelijkheid van de grasvelden
- Betaalbare en rechtvaardige huurtarieven, nu en in de toekomst
- Een optimale benutting van de sportaccommodatie

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente formeert een werkgroep met vertegenwoordigers uit de voetbalverenigingen en de Sportraad. In de werkgroep worden criteria ontwikkeld op grond waarvan kunstgras kan worden overwogen.

Rol voetbalverenigingen.

De voetbalverenigingen nemen deel aan de genoemde werkgroep. In deze werkgroep zullen ook de tariefstelling en eventuele mogelijkheden tot zelfwerkzaamheid aan de orde gesteld worden. Van de voetbalverenigingen wordt verwacht aan te kunnen geven in hoeverre zij invulling kunnen geven aan eventuele zelfwerkzaamheid bij toezicht en onderhoud en in hoeverre zij, zo nodig, bereid en in staat zijn door middel van aangepaste huurtarieven een deel van de kosten te dragen.

Rol Sportraad.

De Sportraad kan de voetbalverenigingen en de gemeente bijstaan met advies en expertise.

Betrokkenen.

Voetbalverenigingen en Sportraad.

8 Beleidsambities subsidies en tarieven

Een beleidsinstrument dat een belangrijke bijdrage kan leveren aan het realiseren van de gestelde ambities is het subsidie- en tarievenbeleid. De bestaande subsidieregelingen en de bijbehorende criteria en beleidsregels spelen onvoldoende in op de doelstelling om inwoners van onze gemeente tot een hogere en blijvende sportdeelname te stimuleren. De gemeente wil sportverenigingen stimuleren om hun sportaanbod te vernieuwen en meer te gaan samenwerken. Hiervoor is subsidiëring als beleidsinstrument zeer geschikt. De bestaande regelingen geven echter te weinig prikkels voor innovatie en sluiten bepaalde groepen uit, zoals mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en ouderen.

De vorige sportnota gaf de eerste aanzetten door te bepleiten dat de gemeente sterker sturend gaat optreden en tarieven en subsidies als belangrijkste instrumenten van het sportbeleid gaat benutten. Ook is inmiddels een relatie te leggen naar "de maatschappelijke meerwaarde van sport" en het verbreden van de taakstelling van de sportverenigingen. Van sportverenigingen wordt verwacht dat ze meer dan vroeger een bijdrage leveren aan het gemeentelijk sportbeleid, gericht op extra activiteiten voor specifieke doelgroepen, een bijdrage aan het jeugdbeleid of de Wmo.

De gemeente heeft daarbij de taak om het zelforganiserend vermogen te ondersteunen, compensatie te bieden waar tekorten worden ervaren en een inspirerende leefomgeving te creëren. Daar waar de burger in sociale verbanden (o.a. de sportvereniging) opereert huldigt de gemeente de opvatting dat het uitgaan van de eigen kracht en het nemen van medeverantwoordelijkheid van grote waarde zijn voor een leefbare gemeente. Vrijwilligerswerk is in dit kader van onmisbaar belang.

Subsidies.

Voor de herijking van ons subsidiestelsel gelden de volgende uitgangspunten:

- Subsidiëring mag geen doel op zich zijn, maar is een instrument waarmee de gemeente beleidsambities wil realiseren. Er moet dus een duidelijke koppeling zijn tussen subsidie en de gestelde ambities
- Subsidiëring is in de eerste plaats bedoeld om te stimuleren en is een aanvulling op de door verenigingen en andere organisaties zelf te verwerven inkomsten
- Subsidiëring moet gekoppeld worden aan te leveren prestaties

Subsidies worden dus alleen nog maar verstrekt aan verenigingen/organisaties die een bijdrage leveren aan de realisatie van de ambities. Kern van het nieuwe subsidiebeleid is het verstrekken van projectsubsidies in ruil voor te leveren prestaties. Om die reden wil de gemeente de bestaande regelingen ombouwen naar één nieuwe regeling.

Beleidsambitie.

De gemeente wil het subsidiestelsel herijken. Prioriteiten liggen bij het stimuleren van sportbeoefening en het bevorderen van duurzaam bewegen en sporten voor jeugd, volwassenen en ouderen. Een specifieke aandachtsgroep is de doelgroep mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke beperking en mensen met overgewicht of bewegingsachterstand. De gemeente wil tevens innovatie, continuïteit en samenwerking bevorderen, onder meer door middel van verenigingsondersteuning, samenwerkings-initiatieven en deskundigheidsbevordering.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

Bij de inrichting van de nieuwe regeling wil de gemeente de Valkenswaardse sportverenigingen en andere betrokken organisaties consulteren. Het ombouwen vraagt een zorgvuldige overgang en een juridische toetsing. De ombouw van de huidige subsidieregelingen ziet de gemeente dan ook als een interactief proces, waarin de gemeente draagvlak in het werkveld creëert en de samenhang met het tarievenstelsel bewaakt.

De gemeente wil met ingang van het seizoen 2012-2013 de huidige subsidieregelingen hebben omgebouwd naar een nieuwe regeling. In deze nieuwe regeling wordt bij grote verschillen rekening gehouden met een geleidelijke overgang van de oude naar de nieuwe regeling. Uitgangspunt is wel dat de subsidieregeling voor de gemeente budgettair neutraal moet zijn.

Beoogd effect.

- Afstemming van het instrument subsidie op de beleidsambities inzake sportstimulering (zie hoofdstuk 6)
- Toename van de sportparticipatie in de breedte (breedtesport)
- Betaalbare en verantwoorde subsidies, nu en in de toekomst
- Transparantie, duidelijkheid en eenvoud voor de verenigingen

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente stelt uitgangspunten op in een startnotitie (voor zowel subsidies als tarieven) en creëert de randvoorwaarden voor het proces middels een plan van aanpak. De gemeente levert ook de projectleider of procesbegeleider. De resultaten worden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Rol Sportraad.

De gemeente ziet een belangrijke rol weggelegd voor de Sportraad als collectieve belangenbehartiger van de sportverenigingen, alsmede als adviesorgaan van het college. Ook de startnotitie wordt besproken met de sportraad. Deze adviseert de gemeente inzake het vervolgproces.

Rol sportaanbieders.

De sportaanbieders zijn gesprekspartner en worden middels plenaire bijeenkomsten geconsulteerd.

Betrokkenen.

Sportverenigingen, Sportraad, Paladijn, Seniorenbelang Valkenswaard

Tarieven.

De bestaande systematiek van tarifiering en daarmee samenhangend het in gebruik geven van onze accommodaties schiet tekort om onze ambities te realiseren. De huidige differentiatie in tarieven werkt belemmerend bij het in gebruik geven van gemeentelijke accommodaties. De verhuur van sportterreinen tegen uurtarieven is verouderd en lastig controleerbaar. Zowel aan de kant van de gebruikers als aan de kant van de gemeente moet bovendien veel onnodig en nutteloos administratief werk worden verricht. Mede daardoor blijven accommodaties soms onbenut, naast het gegeven dat het binnenhalen van opbrengst genererende activiteiten geen kernkwaliteit van de gemeente was en is.

Beleidsambitie.

Willen we toewerken naar 5 maal sporten per week, zal de drempel voor toegang tot de buitensportaccommodaties zo laag mogelijk gelegd moeten worden. Dat kan als we ons tarievenstelsel versimpelen en de zeggenschap voor het in gebruik geven van accommodaties veranderen. Tevens wil de gemeente de transparantie vergroten door een relatie te leggen tussen kostprijs en tariefstelling. Daartoe wil de gemeente het tarievenstelsel herijken.

Wat is ervoor nodig om de beleidsambitie te realiseren ?

In de vorige sportnota is weliswaar uitgesproken dat Valkenswaard zich wenst te baseren op een tarief gerelateerd aan de kostprijs, maar in de praktijk is daar nog niets van terug te zien. Het tarievenstelsel is niet transparant. Noch in de gemeentebegroting, noch in een tarievenverordening of raadsbesluit is een relatie tussen tarief en kostprijs van accommodaties zichtbaar gemaakt. Evenmin is een gewenst dekkingspercentage bekend.

Voor de herijking van ons tarievenbeleid en daarmee samenhangend het in gebruik geven van gemeentelijke sportaccommodaties gelden de volgende uitgangspunten:

- Transparantie en eenvoud
- Het leveren van een positieve bijdrage aan sportdeelname
- Het vergroten van de toegankelijkheid
- Kostprijsgerelateerde tarieven

De gemeente wil met ingang van het seizoen 2012-2013 het huidige tariefstelsel vereenvoudigd hebben. De nieuwe tarieven zullen gebaseerd zijn op een bepaald dekkingspercentage van de kosten (welke kosten wel of niet wordt nader bepaald). Sportvelden zullen voortaan op seizoenbasis aan de hoofdgebruiker worden verhuurd. Voorwaarde daarbij is dat de velden in principe het gehele seizoen beschikbaar dienen te zijn voor medegebruik. In het nieuwe tariefstelsel wordt bij grote verschillen rekening gehouden met een geleidelijke overgang van de oude naar de nieuwe tarieven. Voor de gebruikers dient het indirect subsidiebestanddeel zichtbaar te worden gemaakt. Het gewenste dekkingspercentage kan per type sportaccommodatie verschillen. De invoering van het tariefstelsel zal budgettair neutraal geschieden. Hiermee wordt bedoeld dat de doelstelling van de ombouw van het tariefstelsel niet is ingegeven door een bezuinigingstaakstelling, maar door de behoefte aan transparantie in het tarief- en subsidiesysteem. Daarmee kan een discussie over tarieven worden gebaseerd op inzicht in feiten in plaats van vooronderstellingen. Wij moeten hier wel het voorbehoud maken dat de visie op maatschappelijk vastgoed mogelijk nog een ander licht kan doen schijnen op de hierboven geformuleerde uitgangspunten. De uitgangspunten zullen in een startnotitie worden uitgewerkt.

Beoogd effect.

- Toename van de sportparticipatie in de breedte (breedtesport)
- Betere benutting van de sportaccommodaties
- Inzicht in de mate van kostendekkendheid van accommodaties
- Betaalbare en verantwoorde tarieven, nu en in de toekomst
- Transparantie, duidelijkheid en eenvoud voor de verenigingen

Rol gemeente.

De gemeente is initiatiefnemer. De gemeente stelt uitgangspunten op in een startnotitie (voor zowel subsidies als tarieven) en creëert de randvoorwaarden voor het proces middels een plan van aanpak. De gemeente levert ook de projectleider of procesbegeleider. De resultaten worden ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.

Rol Sportraad.

De gemeente ziet een belangrijke rol weggelegd voor de Sportraad als collectieve belangenbehartiger van de sportverenigingen, alsmede als adviesorgaan van het college. Ook de startnotitie wordt besproken met de sportraad. Deze adviseert de gemeente inzake het vervolgproces.

Rol sportaanbieders.

De sportaanbieders zijn gesprekspartner en worden middels plenaire bijeenkomsten geconsulteerd.

Betrokkenen.

Sportverenigingen, Sportraad, Paladijn, Seniorenbelang Valkenswaard

9 Sport & Bewegen in één oogopslag

De beleidsvoornemens zijn opgenomen in een uitvoeringsprogramma en –daar waar mogelijk- vertaald naar financiële consequenties. Per beleidsvoornemen zijn de partijen aangegeven die een rol spelen bij het ten uitvoer brengen en tenslotte het jaar van realisatie. Op deze wijze krijgt de gemeenteraad, Sportraad, sportend Valkenswaard en de burger in een kort bestek inzicht in de wijze waarop de gemeente de beleidsvisie Sport & Bewegen gestalte denkt te geven. Tevens biedt het de betrokkenen gelegenheid de uitvoering van het beleidsprogramma te controleren, te evalueren en te monitoren.

Sport & Bewegen in één oogopslag

<ul style="list-style-type: none"> • 75% sportief actief • Een sociaal klimaat • Een gezonde bevolking 			
Doelstelling/voornemen	Betrokken partij(en)	Financiële consequenties	Jaar van realisatie
Monitoren ambities (par. 5.5, blz. 19)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Sportaanbieders • Sportraad 	2 x € 10.000	2012: nulmeting 2016: evaluatie
Verbetering kwaliteit en borging bewegingsonderwijs op basisscholen (par. 6.1, blz. 21)	<ul style="list-style-type: none"> • Basisscholen • Gemeente, • SG Were Di • stagiaires ROC / Fontys 	BOS-impuls, daarna combifuncties	continuering
Verruiming aanbod sport en beweging, gericht op ontwikkeling leerling voortgezet onderwijs, themalessen gezondheid en beweging (par. 6.1 blz. 21)	<ul style="list-style-type: none"> • SG Were Di • Sportverenigingen • Gemeente 	BOS-impuls, daarna combifuncties	continuering
Aanstellen 4.1 fte combinatiefunctionarissen (continuering BOS-impuls) (par. 6.1, blz. 22)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Scholen • Kindopvang • Sportaanbieders • Sportraad 	Ca. € 82.000 structureel	2012 e.v.
25% van de verenigingen heeft sportende senioren (55 +) (par. 6.2, blz. 23)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Paladijn • Sportverenigingen 	BN	2016
Gelijkwaardige sportdeelname door mensen met een beperking (par. 6.3, blz. 24)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Platform Gehandicapten Valkenswaard • Sportverenigingen 	BN	2016
Percentage inwoners dat aan overgewicht lijdt is gedaald met 5% (par. 6.4, blz. 25)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Sportverenigingen • Scholen • GGD 	BN	2016
Aantal niet ingevulde posities kader en vrijwilligers bij sportverenigingen is gedaald met 25% (par. 6.5, blz. 26)	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente • Sportverenigingen • Sportraad • Klankbordgroep vrijwilligersbeleid 	BN	2016

Definitieve keuze oplossingsrichting multifunctionele sporthal en rollerhal De Dennenberg (par. 7.1, blz. 30)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente(raad) Sportraad Gebruikers 	Te bepalen door gemeenteraad, afhankelijk van oplossingsrichting	Nota Kaders en begroting 2012
Ontwikkeling visie op maatschappelijk vastgoed, incl. binnensportaccommodaties (par. 7.1, blz. 31)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Organisaties, instellingen en verenigingen sport, cultuur, onderwijs, zorg 	Separaat budget beschikbaar	2011
Definitieve beslissing over de toekomst van de Wedert o.b.v. onderzoek publiek-private samenwerking (par. 7.2, blz. 32)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente(raad) Gebruikers Zwemverenigingen Zwemschool 	€ 10.000	2012
Vervangen gymlokaal door eigentijdse en grotere voorziening (par. 7.3, blz. 34)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Corporaties Sportaanbieders Onderwijs en kindopvang Zorginstellingen 	PM	Bij zich voordoende kansen
Vervangen 2 speelplekken door multifunctionele speelruimtes (par. 7.3, blz. 34)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Corporaties 	€ 80.000 Leefbaarheidsfonds	2016
Instellen van een nader te bepalen samenwerkingsvorm op sportpark Den Dries (par. 7.4, blz. 36)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gebruikers Den Dries Sportraad 	BN	2012
Evaluatie samenwerkingsvorm Den Dries (par. 7.4, blz. 36)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gebruikers den Dries Sportraad 	PM	2014
Ruimtelijke procedure uitbreiding sportpark Den Dries (par. 7.4, blz. 37)	<ul style="list-style-type: none"> Golfvereniging Gemeente 	T.l.v. golfvereniging	2011 e.v.
Start bestemmingsplanprocedure Eurocircuit (par. 7.5, blz. 39)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gebruikers Eurocircuit 	PM	2011
Reguleren en optimaliseren eigendom en beheer Eurocircuit (par. 7.5, blz. 39)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Gebruikers Eurocircuit Sportraad 	BN	2011-2012
Criteria ontwikkelen voor kunstgras in werkgroepverband (par. 7.6, blz. 41)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Voetbalverenigingen Sportraad 	BN	2011
Ombouwen huidige subsidieregelingen (par.8.1, blz. 42)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Sportraad Sportverenigingen 	€ 1.500 (excl. inzet personeel)	2012-2013 (gereed)
Transparant en vereenvoudigd tariefstelsel (par.8.1, blz. 42)	<ul style="list-style-type: none"> Gemeente Sportraad Gebruikers van sportaccommodaties 	€ 1.500 (excl. inzet personeel)	2012-2013 (gereed)

BN = Budgettair neutraal

	2012	2013	2014	2015	2016
Benodigd budget, voor zover nog niet begroot	€ 23.000,-	PM	PM	PM	€ 10.000,- + PM

Bijlage 1

De Nederlandse Norm Gezond Bewegen

In 1988 is de Nederlandse Norm Gezond Bewegen vastgesteld. Deze norm is afgeleid van internationale richtlijnen en toegepast op de Nederlandse situatie.

De Norm luidt:

Jeugd (jonger dan 18 jaar)

Dagelijks een uur matig intensieve lichamelijke activiteit, waarbij de activiteiten minimaal tweemaal per week gericht zijn op het verbeteren of handhaven van lichamelijke fitheid

Volwassenen (18-55 jaar)

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op ten minste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week

55-plussers

Een half uur matig intensieve lichamelijke activiteit op ten minste vijf, bij voorkeur alle dagen van de week. Voor niet-actieven, zonder of met beperkingen, is elke extra hoeveelheid lichaamsbeweging meegenomen

Uit Rapportage Sport 2003, Sociaal Cultureel Planbureau en Sport, bewegen en gezondheid, ministerie van VWS)